

OBSAH

1. Zníženie úrokových sadzieb Národnej banky Slovenska o 0,5%-uálneho bodu.....	3
2. Transformácia Strediska cenných papierov na Centrálny depozitár cenných papierov (členský princíp, dvojstupňová evidencia cenných papierov; viacdňový kolaps burzy)	4
3. Návrh na vypustenie ustanovenia umožňujúceho použitie príjmov z privatizácie na financovanie tzv. významných investícií (návrh novely zákona o veľkej privatizácii).....	6
4. Privatizácia 90% akcií spoločnosti Paroplynový cyklus Bratislava za 2 mld. Sk	7
5. Konzultačné zmluvy Slovenského plynárenského priemyslu v objeme 1,2 mld. Sk	8
6. Poskytnutie investičných stimulov vládou SR na vybudovanie výrobného automobilového závodu pri Žiline spoločnosti Hyundai/Kia Motors vo výške 8,83 mld. Sk (zmluva medzi vládou SR a Hyundai).....	9
7. Dohoda medzi vládou SR a Európskou komisiou ohľadne prekročenia výrobných kvót ocele v U.S. Steel Košice (redukcia daňových úľav o 70 mil. USD, mimoriadny odvod dane do štátneho rozpočtu SR vo výške 32 mil. USD).....	11
8. Modernizácia 12 bojových nadzvukových lietadiel MiG-29	12
9. Zákon o letiskových spoločnostiach (transformácia Slovenskej správy letísk na samostatné letiskové akciové spoločnosti, umožnenie čiastočnej privatizácie letiskových spoločností)	13
10. Zavedenie jednotnej ceny za cigarety (nový zákon o spotrebnej dani z tabakových výrobkov)	14
11. Novela Občianskeho zákonníka (2-ročná záručná lehota, úprava spotrebiteľských zmlúv).....	15
12. Stratégia informatizácie spoločnosti	17
13. Kataster nehnuteľností na internete (autorizovaný prístup; služby za poplatok).....	19
14. Návrh novely zákona o notároch a notárskej činnosti (návrh na zrušenie regulácie počtu notárskych úradov)	21
15. Redukcia počtu zamestnaneckých miest na Ministerstve financií SR o 250 (o 30%), zrušenie 44 organizačných útvarov (procesný a organizačný audit ministerstva).....	22
16. Návrh na menovanie prednostov a riaditeľov úradov miestnej štátnej správy rezortným ministrom na základe výsledkov výberového konania	24
17. Rozšírenie poslaneckej indemnity (znemožnenie občianskoprávnej ochrany voči poslancom NR SR za výroky prednesené v parlamente; novela Ústavy SR)	25
18. Nový zákon o voľbách do NR SR (zvýšenie váhy preferenčných hlasov, možnosť voľby zo zahraničia, volebná kaucia vo výške 500-tisíc Sk, zvýšenie štátneho príspevku pre politické strany za získané hlasy vo voľbách na 1% priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve, umožnenie politickej reklamy aj v súkromných elektronických médiách, zrušenie predvolebného moratória, voľby v jeden deň, jeden volebný obvod, žiadne kvóty pre ženy).....	25
19. Balík 12 opatrení súvisiacich s nepokojmi Rómov (zvýšenie aktivačného príspevku a príspevku na absolventskú prax o 500 Sk na 1 500 Sk; represívny a preventívny boj proti úžere - možnosť častejšieho vyplácania sociálnych dávok za mesiac a vyplácania v naturáliách; zvýšenie bonusu pre organizátorov väčších aktivačných projektov; dotácia do výšky 10 000 Sk na vzdelávanie dlhodobo nezamestnaného s osobitným znevýhodnením pred nástupom do zamestnania)	27
20. Návrh na vyplatenie jednorazového príspevku dôchodcom vo výške 1 000 Sk na kompenzáciu dopadov reforiem od začiatku roku 2004	28
21. Uznesenie Národnej rady SR k uplatneniu prechodných období na voľný pohyb osôb v členských štátoch EÚ po 1. máji 2004 (nesúhlas NR SR s ochrannými opatreniami na pracovných trhoch súčasných krajín EÚ voči novým členom)	29
OPATRENIA EÚ:	
<i>Rozhodnutie Eurostatu o nezapočítavaní príspevkov do kapitalizačného piliera dôchodkového zabezpečenia do príjmov verejného rozpočtu (účtovné zvýšenie deficitu verejných financií o transformačné náklady dôchodkovej reformy).....</i>	31

Udelenie pokuty vo výške 497 mil. EUR spoločnosti Microsoft za údajné zneužitie dominantného postavenia na trhu operačných systémov v EÚ (povinnosť odstrániť zviazanosť aplikácie Windows Media Player s operačným systémom Windows a zverejniť informácie konkurentom o časti zdrojového kódu Windows) 31

Ponechanie výšky plátov poslancov Európskeho parlamentu na doterajšej úrovni (odmietnutie návrhu na jednotný plat pre všetkých poslancov zo všetkých krajín EÚ financovaný z rozpočtu EÚ) 33

Charakteristiky hodnotených opatrení:

1. Zníženie úrokových sadziieb Národnej banky Slovenska o 0,5%-uálneho bodu

<http://www.nbs.sk/PRESS/TS040326.HTM>
http://www.nbs.sk/PRESS/TS040326_3.HTM

Banková rada (BR) Národnej banky Slovenska (NBS) rozhodla na svojom zasadnutí dňa 26. marca o znížení kľúčových úrokových sadziieb s účinnosťou od 29. marca 2004:

- úroková sadzba pre jednodňové sterilizačné obchody - 4,00 %,
- úroková sadzba pre jednodňové refinančné obchody - 7,00 %,
- limitná úroková sadzba pre dvojtýždňové REPO tendre s obchodnými bankami - 5,50 %,
- základná úroková sadzba - 5,50 %.

Kľúčové úrokové sadzby sa teda znížili o 0,5%-uálneho bodu. Ostatná zmena úrokových sadziieb NBS sa realizovala v druhej polovici decembra 2003 (zníženie o 0,25 p.b.) (pozri [HESO 4/2003](#)).

V komentári BR NBS k rozhodnutiu o výške kľúčových úrokových sadziieb sa uvádza, že cenový vývoj vo februári bol v súlade s očakávaním NBS (zvýšenie regulovaných cien - nájomné), pričom nebol identifikovaný nadmerný prorastový vplyv sekundárnych faktorov na cenovú hladinu. V marci by na medzimesačnej báze malo dôjsť podľa NBS k spomaleniu rastu spotrebiteľských cien. Na základe najnovších ukazovateľov ekonomického vývoja, predovšetkým údajov o vývoji HDP v 4. štvrtroku 2003 a ich porovnaním s vývojom ostatných indikátorov dospela BR k záveru, že napriek zrýchleniu ekonomického rastu v poslednom štvrtroku, ako aj v porovnaní s odhadom NBS, nedošlo k očakávanému oživeniu domáceho dopytu, ale naopak prehýbil sa pokles konečnej spotreby domácností a tvorby hrubého kapitálu (v roku 2003 domáci dopyt reálne poklesol a s výnimkou 1. štvrtroka permanentne nedosahoval úrovne predchádzajúceho roka). V 4. štvrtroku sa potvrdila a zvýraznila nerovnomerná štruktúra rastu HDP založená na dynamickom raste čistého exportu a na prehľbujúcom sa prepade domáceho dopytu. Zníženie úrokových sadziieb by malo podporiť oživenie domáceho dopytu, ktorý by mal byť základom rastu ekonomiky v roku 2004 pri predpokladanom nižšom príspevku čistého exportu. Zároveň BR NBS konštatovala, že pokles úrokových sadziieb podporí snahu centrálnej banky zastaviť tlaky na zhodnocovanie výmenného kurzu koruny, čo zodpovedá zámerom NBS v oblasti podpory udržateľného rastu ekonomiky.

BR NBS považuje mieru zhodnocovania výmenného kurzu slovenskej koruny za príliš rýchlu (v týždni pred znížením úrokov prekonávala koruna svoje historické maximum a atakovala hranicu 40 SKK/EUR; za prvé 3 mesiace roka sa posilnila o 2,2%). V prípade pokračovania takéhoto vývoja môžu nastať podľa NBS problémy s adaptáciou podnikateľských subjektov. Aj keď centrálna banka nemá podľa jej slov záujem na vytváraní devalvačného vankúša, miera reálneho zhodnocovania meny musí byť primeraná celkovému vývoju ekonomiky tak, aby ju nedostávala prílišnou reštrikciou do nerovnováhy. Aj napriek dosiahnutému prebytku bežného účtu v januári je potrebné podľa NBS vo vzťahu ku kurzovému vývoju brať do úvahy očakávané prehĺbenie deficitu obchodnej bilancie v tomto roku, ako aj štruktúru obchodnej bilancie, kde k jej zlepšeniu došlo len v niektorých odvetviach ekonomiky. Dynamický rast exportu v minulom roku zaznamenali len niektoré odvetvia hospodárstva, a preto by podľa NBS mohlo príliš rýchle posilňovanie koruny spôsobovať zhoršenie postavenia ostatných exportérov na zahraničných trhoch. Preto NBS proti nadmerným tlakom zvyšujúcim volatilitu devízového trhu intervnuje.

Banková rada NBS teda po posúdení celkového vývoja, ktorý vzhľadom na vývoj jednotlivých zložiek HDP nenaznačuje vznik rizika dopytových tlakov, rozhodla v prostredí očakávaného zmierňovacieho vplyvu čistého exportu podporiť oživenie domáceho dopytu a ekonomického rastu v strednodobom horizonte. Súčasne NBS očakáva, že zníženie úrokových sadziieb prispeje ku stabilizácii výmenného kurzu slovenskej koruny voči referenčnej mene.

Zníženie úrokových sadziieb trh očakával, niektorí analytici predpokladali s ohľadom na konzervatívnu politiku NBS zníženie o 25 bázických bodov, pričom nevyklúčovali, že súčasný ekonomický vývoj by dovoľoval zníženie aj o 1%-uálny bod. Pre krátkodobý špekulatívny kapitál, zníženie objemu ktorého tiež sledovala NBS svojim opatrením, je však aj súčasný relatívne vysoký úrokový diferenciál stále veľmi atraktívny. Analytici sú názoru, že napriek tomu, že sa úrokový diferenciál znížil, bude pokračovať trend zhodnocovania slovenskej koruny voči referenčným menám, čo sa prejavilo aj po znížení úrokových sadziieb NBS, kedy sa koruna postupne vrátila na úroveň pred rozhodnutím NBS. K posilňovaniu koruny prispievalo aj presvedčenie investorov o neúspešnosti referenda o predčasných parlamentných voľbách. V prípade neplatného referenda a zhodnocovania kurzu koruny sa pozorovatelia

domnievajú, že NBS bude aktívnejšie zasahovať - buď priamou intervenciou voči korune, ponechaním prebytku likvidity na trhu alebo ďalšou redukciou úrokových sadzieb, aby, ako doteraz, spomaľovala posilňovanie koruny.

Zníženie úrokov privítali podnikatelia združení v Klube 500. Úvery budú lacnejšie, a teda dostupnejšie, čo by mohlo pomôcť oživeniu investičnej aktivity, ktorá minulý rok stagnovala. Komerčné banky už zareagovali na zníženie úrokových sadzieb NBS znížením úrokov pri svojich produktoch (najskôr pri vkladoch). Prudké posilnenie koruny by podľa veľkých podnikateľov mohlo existenčne ohroziť niektoré na export orientované podniky. Niektorí analytici však spochybňujú, že súčasná sila koruny by pôsobila destabilizujúco na podnikateľskú sféru.

Niektorí kritici považujú súčasnú menovú politiku NBS za príliš uvoľnenú, ktorá bude pôsobiť proinflačne, pri už beztak relatívne vysokej inflácii.

V Českej republike dosahuje dvojtzáždňová REPO sadzba úroveň 2% (od augusta 2003). V Poľsku je základná referenčná sadzba 5,25% (od konca júna 2003). Najvyššiu základnú úrokovú sadzbu v krajinách strednej Európy má Maďarsko, kde predstavuje výšku 12,25%. Maďarská národná banka (Magyar Nemzeti Bank (MNB)) podporila koncom novembra 2003 prudko klesajúci kurz forintu razantným zvýšením kľúčových úrokových sadzieb o 3%-uálne body. V druhej polovici marca však MNB znížila sadzby o 0,25%-uálneho bodu, v čom vidia analytici trend postupného znižovania úrokov v Maďarsku.

2. Transformácia Strediska cenných papierov na Centrálny depozitár cenných papierov (členský princíp, dvojstupňová evidencia cenných papierov; viacdňový kolaps burzy)

Centrálny depozitár cenných papierov (CDCP) SR, a.s. (100%-ným vlastníkom je štát, pričom akcionárske práva vykonáva Ministerstvo financií SR) bol zapísaný do obchodného registra 19. januára 2004. S výkonom činnosti, ktorá podstatným spôsobom **mení doterajší systém evidencie cenných papierov** v Stredisku cenných papierov (SCP) SR, a.s., začal 20. marca. Povinnosť SCP požiadať Úrad pre finančný trh (ÚFT) o povolenie vzniku a činnosti centrálného depozitára vyplynula z nového zákona o cenných papieroch a investičných službách. Nový systém evidencie cenných papierov je po 12 rokoch činnosti slovenského kapitálového trhu najvýraznejšou zmenou, ktorá sa dotýka všetkých účastníkov tohto trhu. Táto zmena zjednodušene znamená, že tie činnosti, ktoré doteraz vykonávalo SCP v oblasti evidencie cenných papierov budú vykonávať pre svojich klientov samotní členovia CDCP - banky a obchodníci s cennými papiermi.

Centrálny depozitár bude fungovať na **členskom princípe**, obdobne ako burza. Členmi CDCP môžu byť obchodníci s cennými papiermi, ktorí získali na členstvo predchádzajúci súhlas ÚFT, ďalej Národná banka Slovenska, Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity ([pozri HESO 1/2002](#) a [HESO 2/2002](#)) a iný centrálny depozitár, či už domáci alebo zahraničný. Doteraz sa členmi CDCP SR stali: RM-S Market, o.c.p., a.s., Slovenská sporiteľňa, Dexia banka Slovensko, HVB Bank Slovakia, Všeobecná úverová banka, Tatra banka, Československá obchodní banka, UniBanka, Poštová banka, OTP Banka Slovensko, ING Bank, Istrobanka a Národná banka Slovenska (NBS). Členský princíp znamená, že majitelia cenných papierov už nebudú mať, tak ako doteraz, priamy prístup k službám centrálného depozitára. Ak budú chcieť aktívne obchodovať s cennými papiermi, budú musieť požiadať člena CDCP o otvorenie účtu a všetky príkazy na službu realizovať prostredníctvom neho, prípadne cez obchodníka s cennými papiermi, ktorý má uzatvorenú zmluvu s členom. Taktiež budú môcť prostredníctvom člena centrálného depozitára požiadať o realizovanie príkazov na prevod (či už predaj alebo darovanie) alebo prechod cenných papierov (dedičstvo) z účtu majiteľa zriadeného podľa predchádzajúcich predpisov na nový účet majiteľa u člena.

Účty zriadené podľa predchádzajúcich predpisov (napr. 1,4 miliónov majiteľov akcií z prvej vlny kupónovej privatizácie) CDCP nezruší. Takzvanú "starú" evidenciu si zachová až dovtedy, kým nebude prázdna. Majitelia týchto účtov však budú môcť realizovať príkazy už len na ľarchu tohto účtu (odpisovanie cenných papierov z účtu), čiže účtovné zápisy v prospech týchto účtov (pripisovanie cenných papierov na účet) už centrálny depozitár neumožní. Prevody s cennými papiermi z týchto účtov však bude možné uskutočniť už len prostredníctvom člena alebo obchodníka s cennými papiermi, ktorý má uzatvorenú zmluvu s členom. CDCP nebude členom ani majiteľom účtu zriadeného na úrovni centrálného depozitára 6 mesiacov od začiatku svojej činnosti spoplatňovať prevod cenných papierov z účtu majiteľa zriadeného podľa doterajších predpisov na jeho nový účet otvorený v evidencii u člena alebo v centrálnom depozitári (centrálny depozitár od roku 2003 nespoplatňuje vedenie zaknihovaných cenných papierov na účte majiteľa).

Dvojstupňový systém evidencie vychádza z predpokladu, že jeden subjekt eviduje cenné papiere (CDCP) a druhý majiteľov (člen CDCP). To znamená, že subjekty (či už fyzické alebo právnické osoby) si budú musieť otvárať nové účty majiteľa u niektorého z členov CDCP (ak nechcú mať otvorený účet na úrovni centrálného depozitára). Okrem toho centrálny depozitár zriadi členom takzvaný klientsky účet, na ktorom budú evidovať pre svojich klientov

údaje o dematerializovaných cenných papieroch, ako aj práva s nimi spojené. Na účte majiteľa eviduje CDCP alebo člen centrálného depozitára údaje o druhu a počte cenných papierov majiteľa tohto účtu. Na klientskom účte eviduje centrálny depozitár údaje o druhu a počte cenných papierov evidovaných členom CDCP na účtoch majiteľov cenných papierov. Centrálny depozitár však nebude poznať konečných majiteľov cenných papierov evidovaných na klientských účtoch.

Účastníkmi systému zúčtovania a vyrovnaní sú:

- a) Centrálny depozitár cenných papierov SR,
- b) členovia CDCP,
- c) Burza cenných papierov v Bratislave,
- d) Fond národného majetku SR a štátny orgán, konajúci v mene SR, ktorí majú účet majiteľa zriadený centrálnym depozitárom.

Centrálny depozitár môže v zmysle udeleného povolenia vykonávať nasledujúce činnosti:

- evidovať zaknihované cenné papiere a imobilizované cenné papiere v registroch emitentov, s výnimkou cenných papierov evidovaných v centrálnom registri krátkodobých cenných papierov vedenom Národnou bankou Slovenska,
- evidovať majiteľov zaknihovaných cenných papierov na účtoch majiteľov, a údaje o cenných papieroch na klientských účtoch členov v rozsahu ustanovenom zákonom o cenných papieroch,
- evidovať zmeny na účtoch majiteľov v rozsahu ustanovenom zákonom o cenných papieroch a na klientských účtoch členov,
- evidovať údaje, ktoré sa týkajú zaknihovaných cenných papierov a imobilizovaných cenných papierov v rozsahu ustanovenom zákonom o cenných papieroch,
- pridelovať, meniť a rušiť ISIN,
- poskytovať služby členom centrálného depozitára, emitentom cenných papierov, burze cenných papierov, zahraničnej burze cenných papierov v zmysle zákona o cenných papieroch,
- zabezpečovať a organizovať systém pre technické spracovanie údajov vedenia evidencie podľa zákona o cenných papieroch,
- zabezpečovať zúčtovanie a vyrovnanie burzových obchodov s investičnými nástrojmi a zúčtovanie a vyrovnanie obchodov s investičnými nástrojmi na žiadosť klienta,
- viesť zoznamy akcionárov pri listinných akciách na meno,
- evidovať ďalšie údaje, ak tak ustanoví zákon o cenných papieroch alebo osobitný zákon,
- zabezpečovať splácanie menovitej hodnoty cenných papierov a vyplácanie výnosov z cenných papierov po uplynutí doby ich splatnosti, ako aj ďalšie s tým súvisiace činnosti na žiadosť emitenta,
- zabezpečovať iné činnosti súvisiace s činnosťou centrálného depozitára podľa zákona o cenných papieroch.

Kolaps burzy

V prvý deň prevádzky CDCP sa nezobchodovalo na burze ani jeden cenný papier (minulý rok sa priemerne uzavrelo denne 260 obchodov s takmer 63 tisíckami cenných papierov) a takýto trend pokračoval aj ďalšie dni (vyše týždňa). S poskytovaním služieb CDCP mohol totižto od 22. marca 2004 začať len jediný subjekt - spoločnosť RM-S Market, o.c.p., a.s., nakoľko len tento jediný mal s centrálnym depozitárom podpísanú Zmluvu s členom. Kľúčoví aktéri obchodovania na slovenskom kapitálovom trhu – komerčné banky odmietli podpísať zmluvu s CDCP, nakoľko sa obávali, že nový systém nie je dostatočne spoľahlivý. V spoločnom vyhlásení uviedli, že "nie sú vytvorené relevantné podmienky (dostatočné technické zabezpečenie) na to, aby mohli plnohodnotne poskytovať zákonom stanovené služby člena centrálného depozitára". Podľa bánk prebehlo "iba niekoľko testovaní nového technického systému evidencie, zúčtovania a vyrovnávania obchodov s cennými papiermi, a systém do dnešného dňa vykazuje zásadné nedostatky". Problémy sprevádzali systém aj počas jeho testovacej fázy tesne pred oficiálnym termínom spustenia prevádzky. Nové technické zabezpečenie podľa údajov z médií neposkytovalo záruku bezpečnosti, keďže pri simulovaní obchodov sa stávalo, že systém ponúkol výpis z kapitálového účtu aj protistrane.

CDCP SR nesúhlasil s tvrdením, že "nedostatočne prepracovaný systém evidencie cenných papierov, zúčtovania a vyrovnaní obchodov s cennými papiermi centrálného depozitára paralyzoval slovenský kapitálový trh." Účastníci trhu boli podľa CDCP dostatočne informovaní, že ak chcú začať poskytovať služby svojim klientom od 22. marca, je potrebné, aby mali uzatvorenú Zmluvu s členom. Predstavitelia CDCP SR vyjadrili sklamanie, že banky predložili návrh na zmenu zmluvy a požiadavky, ktoré sa týkajú testovania systému pre technické spracovanie údajov centrálného depozitára na poslednú chvíľu, hoci pripomienky mohli členovia poslať od konca januára.

Na spoločnom rokovaní sa zástupcovia bánk a CDCP SR dohodli na prepracovaní návrhu zmluvy tak, aby boli dostatočne chránené záujmy členov CDCP, ich klientov a investorov, ako aj samotného CDCP. Podľa dohody mal CDCP pripraviť testovacie prostredie na testovanie simulovanej prevádzky. Zúčastnené strany sa zároveň zhodli na konkrétnych podmienkach opätovného kompletného testovania všetkých funkcionalít technického systému centrálného depozitára. Niekoľkonásobné zlyhanie testovaného systému však znovu neumožnilo členom a Burze

cenných papierov v Bratislave otestovať požadované funkcie systému. Na ďalšom spoločnom rokovaní, ktorého sa zúčastnili okrem zástupcov CDCP SR a Asociácie bánk aj predstavitelia Úradu pre finančný trh (ÚFT), Ministerstva financií (MF) SR, NBS a bratislavskej Burzy cenných papierov, sa našlo kompromisné technické i právne riešenie, ktoré malo zabezpečiť prevádzkovanie nového systému centrálného depozitára s využitím technických prvkov starého systému. Plné obnovenie obchodovania malo nastať až potom, čo sa nové riešenie ešte náležite otestuje. V posledný marcový deň prehlásili aktéri kapitálového trhu v spoločnom vyhlásení, že všetky prekážky brániace obchodovaniu s cennými papiermi na verejných trhoch boli odstránené.

Riaditeľ Asociácie obchodníkov s cennými papiermi (AOCP) kritizoval, že nový systém nemohli jeho užívatelia testovať minimálne niekoľko týždňov pred jeho spustením, čo by podľa neho vyriešilo mnoho dnešných problémov. Centrálny depozitár nesie podľa neho zodpovednosť za tento stav, keďže mal na prípravu viac ako rok a pol od chvíle, keď požiadal o licenciu ÚFT. Podľa ďalších **kritikov** môže viacdňové paralyzovanie obchodovania na burze spôsobiť okrem priamych strát aktérov z úšľých transakcií aj vážne straty na dôveryhodnosti slovenského kapitálového trhu zo strany domácich a zahraničných investorov. To sa mohlo prejaviť aj v dôsledku nemožnosti reagovania investorov na práve počas kritických burzových dní uskutočnené zníženie úrokových sadziieb NBS (*pozri opatrenie č. 1*). Takisto štát musel odložiť plánovanú aukciu štátnych dlhopisov.

Centrálny depozitár vo svojej reakcii s údivom sledoval „neustále zaťažovanie verejnosti informovaním o čiastkových, jednostranne podaných výsledkoch testovania nového systému počas jeho priebehu“. Vyjadrenia AOCP, že súčasná situácia bude mať vážne ekonomické dopady na všetkých účastníkov trhu a jej pretrvávanie bude mať za následok nenávratnú stratu dôvery investorov, ako aj zhoršenie ratingu krajiny, považuje CDCP za absurdné. Nedôveru rozširujú podľa neho práve tí, ktorí zavádzajú verejnosť nepravdivými informáciami. „Počas technologickej odstavky, ktorú na prelome rokov pravidelne uskutočňoval SCP a tiež Burza cenných papierov v Bratislave, keď sa každoročne neobchodovalo 2 až 3 týždne, nikto nehovoril o kolapse kapitálového trhu či vážnych ekonomických dopadoch na účastníkov trhu“, uvádza vo svojom vyhlásení CDCP. Ďalej podotýka, že „všetkým účastníkom trhu muselo byť ešte pred začatím činnosti centrálného depozitára zrejme, že pri prechode z jedného systému evidencie do druhého istý čas potrvá, kým budú otvorené nové účty majiteľov v evidencii člena a začne sa s obchodovaním.

Kritici vyjadrovali počudovanie nad tým, že regulátor trhu - ÚFT udelil licenciu centrálnemu depozitárovi, ktorý nedisponoval funkčným systémom. ÚFT na základe viacerých podnetov preveroval, či CDCP SR spĺňa vecné, personálne a organizačné predpoklady na svoju činnosť. **ÚFT vo svojom rozhodnutí vyhlásil**, že nezistil nesplnenie zákonom stanovených podmienok na začatie činnosti CDCP. Ku dňu začatia činnosti CDCP (19.3.2004) uzatvoril minimálne jeden obchodník s cennými papiermi zmluvu s centrálnym depozitárom o udelení členstva, mal zriadený klientsky účet, a tak mohol zriaďovať a viesť účty všetkým potenciálnym záujemcom o obchodovanie s cennými papiermi. Tým bol podľa ÚFT v skutočnosti zabezpečený systém dvojstupňovej evidencie cenných papierov. CDCP splnil podľa ÚFT aj zákonnú podmienku zabezpečenia zúčtovania a vyrovnania burzových obchodov s investičnými nástrojmi a zúčtovania a vyrovnania obchodov s investičnými nástrojmi na žiadosť klienta, aj keď sa v skúšobnej prevádzke softvérového riešenia technického zabezpečenia vyskytli problémy, ktoré niektorí účastníci testovania označili za vážne. ÚFT preto konštatoval, že možnosť nakladať s cennými papiermi v súlade so zákonom bola zabezpečená.

3. Návrh na vypustenie ustanovenia umožňujúceho použitie príjmov z privatizácie na financovanie tzv. významných investícií (návrh novely zákona o veľkej privatizácii)

http://www.nrsr.sk/Bin/SSLP.ASP?WCI=SSLP_NZWorkitemHist&WCE=Master=1239

NR SR posunula do druhého čítania poslanecký *návrh novely zákona o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby* (č. 92/1991 Zb.). Pri ostatnej novele predmetného zákona z decembra 2003 (*pozri HESO 4/2003*) sa na základe poslaneckého pozmeňujúceho návrhu dostalo do vládneho návrhu aj ustanovenie, ktoré umožňuje použiť výnosy z privatizácie tzv. strategických podnikov aj na úhradu nákladov spojených s realizáciou významných investícií. To je podľa predkladateľov tohto návrhu novely v príkrom rozpore s Programovým vyhlásením vlády SR z novembra 2002, podľa ktorého možno **príjmy z privatizácie využívať "len na zníženie verejného dlhu alebo na reformy dôchodkového systému a školstva"**, a preto navrhli vypustiť predmetné ustanovenie zo zákona.

Podľa teraz platnej úpravy platí, že o investíciách, ktoré majú byť financované z privatizačných výnosov, má rozhodovať vláda. Kritici upozorňujú, že to predstavuje ďalší zdroj klientelizmu a korupcie. Privatizačné príjmy by mali byť podľa nich použité v súlade s vládny programom - na zníženie verejného dlhu a reformy - a nemali by sa "prejesť". Minister financií prisľúbil po schválení decembrovej novely, že sa v krátkom čase pripraví novela, ktorá odstráni toto sporné ustanovenie o použití príjmov z privatizácie a dovtedy vláda nepoužije ani korunu inak, ako

hovorí Programové vyhlásenie. Mnohí politici, ako aj prezident SR, podporujú použitie výnosov z doprivatizácie tzv. strategických podnikov na tzv. rozvojové projekty, ktoré by podľa nich oživil domácu ekonomiku a poskytli ľuďom pracovné miesta.

Majetok štátu, ktorý môže byť potenciálne predmetom privatizácie, predstavuje sumu približne 82 mld. Sk.

V prípade schválenia by novela zákona o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby nadobudla účinnosť 1. júna 2004.

4. Privatizácia 90% akcií spoločnosti Paroplynový cyklus Bratislava za 2 mld. Sk

Fond národného majetku (FNM) SR podpísal začiatkom marca tohto roka zmluvu o predaji **90% akcií** elektrárenskej a teplárenskej spoločnosti Paroplynový cyklus, a.s. Bratislava (PPC) so spoločnosťou PPC Holding, a.s. **za 2,011 mld. Sk**. Prezídium FNM vybralo ako najvýhodnejšiu ponuku spoločnosti PPC Holding, prostredníctvom ktorej sa tendra na kúpu akcií PPC spoločne zúčastnili **švajčiarska energetická skupina Atel** (Aare - Tessin Ltd for Electricity) a **slovenská finančná a investičná skupina Penta**. Výberová komisia, skladajúca sa z 5 ľudí FNM a jedného predstaviteľa Ministerstva hospodárstva (MH) SR, vyberala víťaza zo 4 platných ponúk. Do tendra sa prihlásilo 11 spoločností, z ktorých dve nespĺnili podmienky. Zo zostávajúcich spoločností podalo ponuku 7 subjektov, pričom ešte predtým boli postupne vylúčené ďalšie 2 spoločnosti. Na záver tendra oznámila spoločnosť Atel strategické partnerstvo s PPC Holding. FNM je s výsledkom tendra spokojný, ocenil vstup spoločnosti Atel, ktorá považuje kúpu PPC za strategickú a dlhodobú investíciu do energetiky v strednej Európe.

Ako druhý sa v súťaži umiestnil nemecký energetický koncern E.ON. Napriek tomu, že dal vyššiu ponuku ako víťaz tendra, sa FNM rozhodol neprijat' ju, lebo ponuka E.ON ukladala Fondu dodatočné podmienky (napr. odklad privatizačnej transakcie, pokiaľ Slovenské elektrárne nepredajú svoj podiel v PPC), či zaväzovala FNM k finančným nákladom.

Základné imanie spoločnosti PPC - 600 mil. Sk - je rozdelené na 6 000 kusov akcií, z ktorých 90%, t.j. 5 400 predal FNM. Zvyšných **10% akcií sa nachádza v portfóliu Slovenských elektrární (SE)**. Ponuky na kúpu akcií PPC odovzdávali záujemcovia v dvoch kolách. V prvom kole odovzdávali spoločnosti ponuky na kúpu 90%-ného balíka akcií PPC so záväzkom na kúpu aj zvyšných 10% z portfólia SE, ak by o to elektrárne požiadali. V druhom kole mali záujemcovia odovzdať ponuky už na kúpu kompletného 100%-ného balíka akcií PPC. Víťaz tendra by mal o kúpe zvyšného 10%-ného balíka rokovať priamo so SE. Podľa prezidenta FNM majú SE zaručenú dolnú hranicu ceny, lebo v podmienkach tendra bolo, a je aj zakotvené v kúpnej zmluve, že za jednu akciu zo svojho balíka nemôžu dostať menej, ako dostal Fond, pričom investor má povinnosť akcie odkúpiť, ak budú SE ochotné ich predať. Uznesenie vlády z januára 2004 hovorí, že oba balíky by mal kúpiť jeden subjekt. Takáto požiadavka sa však podľa neho nedala dosiahnuť jej vložением do kúpnej zmluvy.

Pre nového majiteľa je Paroplynový cyklus lukratívna investícia, a to predovšetkým vzhľadom na **dlhodobé zmluvy** uzavreté **so Slovenskými elektrárnami** a Bratislavskou teplárenskou spoločnosťou, ktoré PPC zaručujú odber tepla a elektriny na najbližších 8 rokov za ceny určené podľa pevne stanovených algoritmov. Elektrárne opakovane vyhlasovali, že nákup elektriny od paroplynu, ako je v podmienkach obchodnej zmluvy, ktorá je súčasťou projektového financovania stavby paroplynu z roku 1999, je pre elektrárne nevýhodný. Vraj už prišli o niekoľko miliárd a straty budú pokračovať. Paroplynový cyklus je v spore aj pri zmluve na dodávku tepla pre Bratislavskú teplárenskú, s ktorou sa súdi. Obe strany tvrdia, že pre každú z nich je nevýhodná.

Minister hospodárstva vyjadril **nespokojnosť** s predajom len 90% akcií a uviedol, že prezident FNM mal zabezpečiť všetky kroky smerujúce k spoločnému predaju 100% akcií PPC. Minister neskrýval ani obavy z účasti finančných skupín v privatizačnom tendri. Tvrdil, že tender bol zmanipulovaný, smerovaný k jednému vopred vybranému záujemcovi. Žiadal tiež vysvetlenie, prečo FNM, ktorý privatizáciu riadil, nevybral ponuku, v ktorej by sa nadobúdateľ zaviazal napraviť zmluvy medzi elektrárnami a paroplynom o odbere elektriny. To by podľa ministra zvýšilo cenu elektrární o niekoľko miliárd korún.

O nápravu zmlúv sa opakovane pokúšali Slovenské elektrárne. Naposledy v novembri 2003, pred začatím privatizácie paroplynu. Vtedy sa s návrhom nových podmienok malo zaoberať valné zhromaždenie paroplynu. Manažéri paroplynu neprijali podľa informácií z médií návrh SE a opakovane argumentovali, že sú viazaní dlhodobými zmluvami na odber plynu a predaj tepla.

Prezident FNM by skôr očakával, že nápravu zmlúv by mal riešiť ten, kto vykonával akcionárske práva v oboch firmách - zmluvných stranách, a to bolo MH SR. Podľa prezidenta FNM by situácia s nepredaným podielom SE nenastala, keby elektrárne splnili príslušné uznesenie vlády z roku 2002 a predali svoj podiel v PPC Fondu tak ako

vtedajší akcionári - Slovenský plynárenský priemysel a Západoslovenská energetika. FNM urobil podľa neho všetko pre to, aby spomenuté uznesenie naplnil.

O predaj PPC sa v minulosti pokúsila aj predchádzajúca vláda a za podmienku si vytyčila odstránenie štátnej záruky na úver pre výstavbu PPC za 50 mil. EUR. Medzi požiadavkami bolo navýšenie základného imania a prevzatie vyššie spomenutej záruky. Po 2-ročných rokovaniach s dvoma americkými spoločnosťami skončil tender neúspešne v apríli 2002.

Činnosť Paroplynového cyklu pozostáva z kombinovanej výroby tepla a elektriny vyspelou technológiou až s 90%-nou účinnosťou spotreby paliva. V klasickej kondenzačnej sústave je účinnosť len 34% a v teplárni s protitlakovou turbínou od 53 do 75%. Výhodou paroplynu je ekologickosť, v porovnaní s klasickým spaľovaním sú emisie oxidu uhličitého až o 46% nižšie. Táto technológia je aj oveľa flexibilnejšia, čo má význam na vykrývanie energetických špičiek zaťaženia v elektrizačnej a teplárenskej sústave. Bratislavský paroplyn vyrába elektrinu 8 a pol mesiaca do roka na plný výkon. Ročne vyrobí 1,1 TWh elektriny a SE ju teraz kupujú po 1 950 Sk za MWh.

Privatizácia PPC sa skončila, FNM podpísal zmluvu, akcie boli prevedené, sú majetkom víťaza tendra, peniaze boli poukázané na účet Fondu a už boli aj rozdelené v prospech jednotlivých rezortov podľa schváleného uznesenia parlamentu o použití privatizačných zdrojov FNM.

5. Konzultačné zmluvy Slovenského plynárenského priemyslu v objeme 1,2 mld. Sk

Predseda opozičnej strany SMER Robert Fico po stretnutí s generálnym riaditeľom Slovenského plynárenského priemyslu (SPP), a.s. a predsedom predstavenstva informoval verejnosť, že SPP vyplatil do 7.1.2004 menšinovým vlastníkom Gaz de France a Ruhrgas-u (presnejšie im príbuzným firmám) za poskytovanie poradenských a konzultačných služieb 280 mil. Sk (koncom januára informovala hovorkyňa SPP o celkovom vyplatení 500 mil. Sk), pričom mal podpísanú 3-ročnú zmluvu s celkovým limitom 400 mil. Sk na rok, teda spolu maximálne 1,2 mld. Sk (30 mil. EUR). Konzultačné služby mali zahŕňať činnosti spojené s reštrukturalizáciou podniku - a platby najmä za odmeny zahraničných konzultantov a náklady za ich pobyt.

Fico povedal, že štát o zmluvách, ktoré boli podpísané 15. decembra 2003, musel vedieť, keďže sa pripravovali od januára 2003 a rokovalo o nich aj predstavenstvo SPP. Podľa neho sa potvrdili najhoršie očakávania, že majoritný 51%-ný vlastník SPP - štát - nedisponuje v plynárňach žiadnou kontrolou. Zmluvy označil za pre štát nevýhodné a za klasický príklad tunelovania podniku a vyjadril svoje presvedčenie, že je to následok zlej privatizačnej zmluvy, v ktorej väčšinový vlastník SPP - štát - poskytol zahraničným menšinovým akcionárom právo manažérskej kontroly nad podnikom.

Minister hospodárstva následne tiež spochybnil platnosť podpísaných konzultačných zmlúv, nakoľko mali byť odsúhlasené aj v dozornej rade SPP, kde má štát väčšinu, čo sa však nestalo. Zmluvy boli schválené bez súhlasu štátnych zástupcov v predstavenstve, kde majú menšinoví akcionári na základe privatizačnej zmluvy väčšinu. V januári inicioval audit, ktorý mal dať odpovede na oprávnenosť a platnosť zmlúv. Ministerstvo hospodárstva (MH) SR sa v januári dohodlo s predstaviteľmi SPP na pozastavení platieb za konzultácie a poradenstvo. Ministerstvom boli navrhnuté nové tézy do zmlúv o poskytovaní poradenských a konzultačných služieb pre SPP medzi jeho zahraničnými spoluvlastníkmi a štátom. Nová zmluva s akcionármi by mala podľa MH SR stanoviť podmienky, za ktorých sa budú podobné zmluvy schvaľovať v orgánoch podniku. Odmeny za konzultácie by mali byť nižšie o rádovo stovky miliónov korún a určiť sa má maximálny ročný rámec na platby za konzultačné služby. Dozorná rada by mala mať v budúcnosti právo pozastaviť plnenie týchto zmlúv zo strany SPP v prípade, že sa ukážu ako nevýhodné. Doposiaľ vyplatené sumy sa zatiaľ vracajú nebudú, zmluvné strany však budú musieť podľa ministra hospodárstva preukázať ich opodstatnenosť a spôsob zúčtovania. Minister naznačil, že pokiaľ sa štát so zahraničnými investormi nedohodne na primeranej cene za poskytované konzultačné služby, môžu sa plynárňam tieto výdavky zohľadniť pri najbližšom určovaní regulovaných cien. Zo strany Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) by totiž mohlo prísť k tomu, že platby za poradenstvo nebudú zarátané do oprávnených nákladov, a tak by sa obmedzil možný nárast cien plynu, ktoré SPP účtuje odberateľom. ÚRSO by však k takémuto kroku pristúpil iba v prípade, že pri zmluvách došlo k nejakému pochybeniu. Tiež pohrozil, že ak nepríde v spore o konzultačných službách v SPP k dohode medzi MH SR a zástupcami strategických investorov, ministerstvo podá na súd úrčovací žalobu. K tomu však nepríde, nakoľko SPP predložil MH SR návrh nových zmlúv o konzultačných službách, v ktorých sú zakomponované prísnejšie kontrolné mechanizmy a ďalšie požiadavky štátu.

Okrem SPP majú podobné konzultačné zmluvy so svojimi zahraničnými investormi uzatvorené aj ďalšie sprivatizované firmy. Stredoslovenská energetika (SSE) by mala podľa dostupných informácií vyplatiť svojmu 49%-nému vlastníkovi Electricité de France celkovo 735 mil. Sk za poradenstvo (245 mil. Sk ročne) a v prípade Nafty

Gbely by mala zmluva znížiť na sumu do 100 mil. Sk. Minister hospodárstva si dal oprávnenosť uzatvorenia týchto zmlúv tiež preveriť.

Podľa viacerých pozorovateľov tkvie problém v tom, že firmy s manažérskou kontrolou minoritných akcionárov nastavujú hranicu, pri ktorej je nevyhnutné prerokovať investičný zámer v dozornej rade veľmi vysoko, a tak konzultačné zmluvy išli pomimo vplyvu štátu. Iní sú presvedčení, že kauza konzultačných zmlúv je prirodzeným javom, ktorý sa dal očakávať v dôsledku nesprivatizovania celých podnikov alebo aspoň ich väčšinových podielov.

6. Poskytnutie investičných stimulov vládou SR na vybudovanie výrobného automobilového závodu pri Žiline spoločnosti Hyundai/Kia Motors vo výške 8,83 mld. Sk (zmluva medzi vládou SR a Hyundai)

<http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/c4fe9f4defc85de5412569e6004442a1?CreateDocument>

Vláda SR schválila 4. marca *Návrh investičnej zmluvy týkajúcej sa navrhovanej výstavby závodu na montáž automobilov v Žiline, medzi KIA Motors Corporation, Slovenskou republikou a mestom Žilina a investičnej zmluvy týkajúcej sa navrhovanej výstavby závodu na výrobu automobilových súčiastok a modulov v Žiline, medzi Hyundai Mobis, SR a mestom Žilina*. Po uzavretí investičných dohôd 5. marca schválila vláda následne v polovici marca *Memorandum o porozumení so spoločnosťou Hyundai/Kia Automotive Group*, ktoré podpísal predseda vlády SR a prezident Hyundai Kia Automotive Group. Dokumentom preukázali vôľu oboch strán realizovať a naplniť obsah podpísaných investičných zmlúv.

Investičná dohoda stanovila zákonné povinnosti a záväzky, na základe ktorých kórejské spoločnosti Kia a Mobis postavia na Slovensku závod na výrobu automobilov a závod na výrobu automobilových dielcov pre automobilku Kia. Na druhej strane Slovenská republika a mesto Žilina sa zaviazali, že poskytnú obom spoločnostiam potrebnú pomoc a podporu, vyvinú primerané úsilie na vydanie všetkých požadovaných povolení a úsilie v zabezpečení všeobecne priaznivého vývoja podnikateľského prostredia s pozitívnym dopadom na celú oblasť výroby automobilov a automobilových dielcov.

Nový závod na výrobu osobných automobilov bude postavený približne 10 km od Žiliny v katastri obcí Mojš, Nedezda, Gbeľany a Teplička nad Váhom na ploche s rozlohou 166 ha. Dokončenie budov závodu je rozvrhnuté na koniec septembra 2005. Od roku 2006, kedy je plánované spustenie výroby, by mala priamo fabrika zamestnať 2811 ľudí a vyrobiť **300-tisíc áut ročne** v troch modelových prevedeniach. **Celková investícia** automobilky Kia do závodu, ktorého výstavba má byť dokončená koncom roku 2006, by mala predstavovať **1,15 mld. EUR** (46,5 mld. Sk). Z tejto sumy investuje samotná automobilka Kia Motors 900 mil. euro (namiesto pôvodne avizovaných 700 mil. euro) a dodávateľ Hyundai Mobis 250 mil. euro (oproti pôvodným 190 mil. euro). Z vlastných zdrojov koncern plánuje financovať polovicu celej investície, na zvyšnú časť bude pravdepodobne čerpať úver v Európe. Automobilka nedostane v rámci štátnej pomoci žiadne daňové prázdniny, pomoc bude smerovať k výstavbe samotného závodu. Celkové s investíciou súvisiace **náklady zo strany SR** zaťažia verejné financie sumou **8,83 mld. Sk**, z toho priama finančná pomoc by mala dosiahnuť 6,93 mld. Sk, ktoré budú použité na výkup pozemkov, nákup investičného majetku a na financovanie príspevku na vzdelanie budúcich pracovníkov závodu. Navrhnutá výška pomoci je v súlade s pravidlami EÚ, podľa ktorých môže štát ponúknuť investorovi pomoc maximálne vo výške 15% z celkového plánovaného objemu investície (v tomto prípade približne 6,975 mld. Sk). Zvyšných 1,9 mld. Sk z celkovej podpory štátu pôjde na vybudovanie ciest a infraštruktúry v regióne.

Z celej štátnej pomoci budú už **v roku 2004** potrebné 2 mld. Sk, čo po odpočítaní daňových efektov podľa ministra financií znamená, že je na tento rok potrebných nájsť v štátnom rozpočte 1,5 až 1,6 mld. Sk. Peniaze plánoval získať z rozpočtov ostatných rezortov, keďže vládnu rezervu poslanci pri schvaľovaní štátneho rozpočtu (ŠR) na rok 2004 znížili na 260 mil. Sk. Presný **spôsob financovania štátnej pomoci** by mali ministri schváliť 10. apríla. Niektorí z nich však vyjadrili nesúhlas s možným viazaním prostriedkov z rozpočtových kapitol jednotlivých rezortov, ktoré predstavuje najpravdepodobnejšie riešenie. Niektoré naplánované projekty budú zrušené a istým ministerstvám sa znížia výdavky. Podpredseda vlády pre európsku integráciu však s viazaním výdavkov nesúhlasil a poukázal na rozpočty ministerstiev zdravotníctva, školstva, či práce, ktoré sú už aj tak dosť napäté. Minister financií pripustil, že v priebehu roka bude možné viazanie výdavkov čiastočne uvoľniť. V prípade priaznivého vývoja príjmov tohtoročného ŠR by sa ministerstvám vytvoril priestor na dočerpanie viazaných prostriedkov. Ako možné riešenie záväzkov, vyplývajúcich zo zmluvy, minister hospodárstva pripustil aj zvýšenie deficitu štátneho rozpočtu o 0,1% HDP (1,3 mld. Sk).

Okrem investičných stimulov priamo súvisiacich s výstavbou priemyselného komplexu v Žiline sa **vláda zaviazala dostavať diaľnicu do Žiliny**. Predstavitelia automobilky dostali prísľub, že táto cesta bude hotová do novembra 2006 (Kórejci pôvodne požadovali september a vláda koniec roka). Dokončenie 42 km úseku Ladce - Žilina si podľa

Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií (MDPT) SR vyžiada približne 22 mld. Sk. Do úvahy prichádzajú tri možnosti financovania, z ktorých prvým je štátny rozpočet a druhým bankový úver so štátnou garanciou, ktorý si zoberie stavebná spoločnosť Doprastav. Treťou možnosťou môžu byť súkromné prostriedky, na získaní ktorých pracuje minister dopravy, pričom pravdepodobná je kombinácia všetkých troch spôsobov financovania. Veľkým problémom dobudovania diaľnice sa zdá byť terén s množstvom mostov, náročných úsekov, a vykupovanie pozemkov, ktorými má diaľnica prechádzať. Podľa projektov Slovenskej správy ciest mala byť stavba odovzdaná do užívania až v roku 2009 a v súčasnosti nie je celkom isté, či sa diaľnicu podarí dokončiť presne v stanovený termín. V rámci „nepriamej“ podpory automobilky zo strany SR je ďalej plánované **vybudovanie železničného terminálu a modernizácia letiska** v Dolnom Hričove. Podporu prisľúbilo aj mesto Žilina. Rozhodlo sa vybudovať pre potreby automobilky **1000 až 1200 nových bytov, poskytnúť polikliniku, priestory na vzdelávanie, podporiť možnosti vzdelávania v anglickom jazyku, či zabezpečiť mestskú hromadnú dopravu.**

Z **pozemkov**, na ktorých bude závod stáť, je potrebných vykúpiť 7000 parciel patriacich 12-tis. majiteľom, z ktorých sú všetci už identifikovaní. Na prípravu pozemkov pre Kia Motors a Hyundai Mobis založilo Ministerstvo hospodárstva (MH) SR spoločnosti Gov Invest I a Gov Invest II. Výkup pozemkov zrealizuje na základe mandátnej zmluvy aj spoločnosť Žilina Invest. Vykúpené a pripravené pozemky kórejská spoločnosť odkúpi za symbolickú 1 korunu. Cena za meter štvorcový vykupovaných pozemkov, ktorá by sa mala pohybovať na úrovni 95 korún, sa stretla s kritickými ohlasmi majiteľov. Tí ju považujú za prinízku, od štátu očakávajú úroveň aspoň 350 korún, ktoré sa rozhodli žiadať prostredníctvom petície. Ceny pozemkov sa podľa nich pohybujú vo výške 500 až 700 Sk za meter štvorcový. Minister financií na druhej strane uviedol že, čím viac z limitovaných prostriedkov celkovej štátnej pomoci bude využitých na odkúpenie pozemkov, tým menej ich ostane na ďalšie účely (na nákup investičného majetku a na financovanie príspevku na vzdelanie budúcich pracovníkov závodu). Minister hospodárstva k realizácii vykupu pristúpi, až keď bude mať znalecký posudok.

S príchodom automobilky do Žiliny je očakávané ďalšie **zvyšovanie zamestnanosti v regióne** s počtom nezamestnaných 27 480. Závod plánuje za 3 roky vytvoriť priamo 2811 pracovných miest. Ďalšie zvyšovanie zamestnanosti bude závisieť od dodávateľských firiem a ich umiestnení na Slovensku. Ku konkurentom SR patria v tejto oblasti Poľsko a Česká republika. Skúsenosti z bratislavského Volkswagenu (VW) hovoria, že v dodávateľských firmách v okolí závodu si nájde prácu aj 2-násobný počet ľudí. Na Slovensku vybudujú pravdepodobne k samotnej automobilke svoje závody jej siedmi až desiat priami **dodávateľia**, ktorým bude poskytnutý subdodávateľský priemyselný park vo vzdialenosti približne 60 až 100 km od Žiliny. Objem týchto investícií odhadujú predstavitelia investičnej agentúry SARIO zatiaľ zhruba medzi 2 až 3 mld. Sk. Samotný prezident automobilky uviedol, že práve ďalších 8 firiem, ktoré budú zásobovať automobilku, preinvestuje približne 10 mld. Sk (300 mil. USD).

Podľa ekonómov bude ďalším nepriamym efektom, vychádzajúc zo skúseností VW, rast miezd, ktoré sa pravdepodobne dostanú nad priemernú úroveň v regióne a zvýšia tak kúpyschopnosť obyvateľstva. Na druhej strane poukazujú tiež na fakt, že jedným z hlavných dôvodov príchodu kórejskej spoločnosti bola lacná pracovná sila. Na rozdiel od Bratislavy, s relatívne vysokou cenou práce, nemožno podľa nich očakávať v Žiline obdobný efekt zvýšenia priemerných plátov.

Minister financií SR poukázal tiež na efekt vyššieho rastu ekonomiky a životnej úrovne. Ekonomický rast krajiny by mal podľa niektorých odborníkov stúpnuť po začatí výroby o 1% HDP. **Ekonomické prínosy** závodu pre slovenské hospodárstvo zdôvodnilo MH SR metódou tzv. efektového čísla. Ich úroveň vo finančnom vyjadrení do roku 2010 bude 9,224 mld. Sk. Štátna pomoc by sa v tomto prípade vrátila do 4 rokov od spustenia výroby automobilky.

Prilákanie ďalšieho veľkého investora na Slovensko sa nestretlo iba s pozitívnymi reakciami (pozri aj investíciu PSA Peugeot Citroën v Trnave a [HESO 1/2003](#), [HESO 3/2003](#)). Niektorí odborníci poukazujú na vysoké náklady kryté z verejných zdrojov a nepovažujú štátnu podporu investícií za práve najlepšie riešenie oživovania ekonomiky. Úspora miliárd korún v prípade nedotovania podobných veľkých investorov štátnymi peniazmi by **podľa kritikov** mohla umožniť napríklad znižovanie sadzby dane z príjmov právnických osôb. Investorov by tak v budúcnosti priťahovalo kvalitné podnikateľské prostredie, a nie selektívne výhody. Treba taktiež uvažovať nad alternatívnym rozvojom zasiahnutých regiónov, v ktorých obdobné investície potlačia iné podnikateľské aktivity. Zmenia štruktúru hospodárstva v regióne, ktorý sa stáva závislým od konkrétneho cyklického odvetvia. Aktuálne po schválení príchodu nového strategického investora na Slovensko sa opäť na pretras dostala otázka stimulovania a transparentnosti takýchto investícií. Ide najmä o určenie maximálnej hranice, za ktorou sa už Slovensku investora podporovať neoplatí. Poukázané bolo aj na neochotu zverejňovania zmlúv s investormi, keďže štátna podpora sa hradí z verejných prostriedkov. Minister hospodárstva v tejto súvislosti uviedol, že využitie verejných výdavkov v spojení so štátnou pomocou tejto investície bude zverejnené, a to predovšetkým za účelom kontroly ich využívania. Obchodné tajomstvá zmluvy však ostanú naďalej chránené, pretože ich zverejnenie by mohlo napomôcť konkurencii.

Kórejská automobilka Kia postaví na Slovensku svoj prvý závod v Európe. Celá jeho produkcia bude určená na európsky trh, na ktorom v minulom roku vzrástol predaj značky Kia o 40%, keď predala 150-tisíc vozidiel. Motívom presunu montážneho závodu do Európy mala byť okrem iného snaha vyhnúť sa plateniu 10%-ného cla na dovoz do krajín EÚ. Prvotný motív však vychádzal zo silnejšieho predaja a podielu na trhu. Spoločnosť je najrýchlejšie rastúcou značkou v Európe a jedna z najrýchlejšie rastúcich vo svete.

O investíciu sa okrem Slovenska pôvodne uchádzali ďalšie 2 krajiny, z ktorých po vyradení Českej republiky zostali v hre iba Poľsko a Slovensko. Rozhodnutie investovať na Slovensku padlo na začiatku marca po tom, čo kórejská spoločnosť podrobne preskúmala podmienky ponúkané oboma krajinami. Podľa predsedu slovenskej vlády rozhodnutie Kia vyrábať na Slovensku ovplyvnili predovšetkým reformy daní, sociálnej politiky, zdravotníctva a kvalitná pracovná sila. Podľa prezidenta automobilky boli rozhodujúcim faktorom nízke mzdové náklady, kvalifikovaná pracovná sila, dôležitú úlohu pri rozhodovaní zohrala aj skutočnosť, že Slováci sú menej náchylní na štrajkovanie.

Hrubé odhady hovoria, že dokončením oboch automobiliek, PSA Peugeot Citroën v Trnave a predmetnej Hyundai/Kia v Žiline by sa na Slovensku malo vyrobiť približne 1,2 miliónov osobných áut ročne. V absolútnych číslach tak Slovensko bude desiatym najväčším producentom na svete a v prepočte na jedného obyvateľa by sme sa mali stať celosvetovým lídrom.

7. Dohoda medzi vládou SR a Európskou komisiou ohľadne prekročenia výrobných kvót ocele v U.S. Steel Košice (redukcia daňových úľav o 70 mil. USD, mimoriadny odvod dane do štátneho rozpočtu SR vo výške 32 mil. USD)

Slovenská republika a Európska komisia (EK) definitívne dospeli 19. marca k uzavretiu sporov týkajúcich sa nadprodukcie ocele v košických oceliarniach. Na riešení problému sa dohodli predseda vlády SR a komisár Európskej únie pre rozšírenie. Podrobnosti odmietol predseda vlády SR zverejniť pred obdržaním definitívnej odpovede z EK. Podľa stanovísk oboch strán bol spor spôsobený nedorozumením, ktorý sa týkal odlišného výkladu výrobných limitov uvedených v prístupovej zmluve SR s EÚ. Podľa stanoviska americkej spoločnosti sa strany dohodli na dátume platnosti limitov pre výrobu plochých valcovaných výrobkov v spoločnosti U.S. Steel Košice (USSK). Napriek dohode, k finalizácii dôjde až po vydaní konečného rozhodnutia EK.

Podľa dohody pristúpila košická hutnícka spoločnosť na **redukciu daňových prázdnin**, ktoré jej poskytla vláda SR v čase jej príchodu na Slovensko a taktiež na **mimoriadny odvod peňazí do slovenského štátneho rozpočtu**. Daňové úľavy budú z pôvodne schválenej celkovej výšky 500 mil. USD do roku 2009 znížené o 70 mil. USD a okrem toho spoločnosť zaplatí slovenskej vláde v roku 2004 daň z príjmov vo výške 16 mil. USD a ďalších 16 mil. USD ako dodatočnú daň za rok 2005. Oceliarska spoločnosť USSK zároveň vyslovila súhlas s dodržiavaním výrobných limitov založených na objeme výroby plechov roku 2001, ktoré umožňuje ročný nárast produkcie o 3%, a to v období od 1. mája 2004 do konca roku 2009, keď zároveň končí prechodné obdobie na platnosť daňových prázdnin.

V rámci rokovaní Slovenska o vstupe do EÚ zaviedla Európska komisia v negociačnej kapitole Pravidlá hospodárskej súťaže obmedzenia na predaj a produkciu spoločnosti U.S. Steel Košice. Tieto obmedzenia vyplynuli z neobmedzených daňových prázdnin, ktoré oceliarniam poskytla vláda SR v čase keď preberali hutnícku časť Východoslovenských železiarní (VSŽ), a.s. Košice. V rámci prístupovej zmluvy súhlasila spoločnosť USSK s obmedzením daňových úľav na maximálnu hranicu 500 mil. USD do roku 2009, ako aj s limitovaním objemu svojej produkcie a predaja („...subjekt obmedzí svoju výrobu plochých výrobkov v rozšírenej EÚ. Tieto limity budú stanovené na základe údajov z roku 2001. Od roku 2002 môže subjekt limity zvyšovať ročne o 3% na výrobu a o 2% na predaj. Limit na predaj bude účinný odo dňa pristúpenia ...“).

Zavedenie maximálnych kvót na produkciu a predaj malo za cieľ „kompenzovať“ poskytnuté daňové prázdniny. Spoločnosť pôvodne predpokladala, že maximálne kvóty jej produkcie začnú platiť až po vstupe Slovenska do EÚ v máji 2004, a nie od začiatku roku 2002. O nejasnosti zmlúv svedčia aj vyjadrenia slovenských predstaviteľov zodpovedných za prístupové rokovania, ako aj predstaviteľov vlády SR ubezpečujúcich, že výrobné kvóty vstúpia do platnosti až v máji 2004. Prvé varovanie Bruselu o prekračovaní výrobných kvót však obdržali predstavitelia SR v Bruseli 13. mája 2003. EK skonštatovala, že spoločnosť U.S. Steel Košice vyprodukovala v roku 2002 o 7% viac ako v roku 2001, a prekročila tým povolený limit 3%. Spor predstavoval „červenú tému“, keďže spoločnosť USSK dlho nesúhlasila so sankciami. Ako dôvod uvádzala nejasne formulované dohody medzi SR a EÚ stanovujúce kvóty ročného nárastu produkcie. Pristúpenie USSK k dohode odstránilo aktuálne najväčší problém, ktorý predstavitelia EK vytýkali Slovensku pred vstupom do únie.

V prípade, že by k urovnaniu sporu nebolo prišlo pred 1. májom 2004, a teda pred vstupom SR do EÚ, boli by Slovensku hrozili dlhodobé sankcie v podobe ochranných opatrení EÚ, ktoré by podľa predstaviteľov únie mohli trvať aj 3 roky. Potenciálnou hrozbou by bolo aj podanie žaloby zo strany EK na Európsky súdny dvor.

8. Modernizácia 12 bojových nadzvukových lietadiel MiG-29

<http://www.mod.gov.sk/model2010/vzdusnesily.asp>

<http://www.rokovanie.sk/appl/material.nsf/0/8D92385229CC78BFC1256E2900303D15?OpenDocument>

Vláda SR vzala 4. februára na vedomie informatívny materiál *Návrh na realizáciu zámeru ďalšieho smerovania vzdušných síl ozbrojených síl Slovenskej republiky*, ktorý predložil na rokovanie vlády ako iniciatívny materiál minister obrany. Dokument bol označený ako dôverný. Ministerstvo obrany (MO) SR rozhodlo, aj v dôsledku momentálnych finančných možností rezortu obrany a štátu, že sa **v najbližšom čase nebudú obstarávať nové bojové lietadlá, ale sa bude postupne modernizovať súčasný lietadlový park** Ozbrojených síl (OS) SR.

V súčasnej dobe je SR podľa MO SR schopná vo vymedzenej miere a v obmedzenom období zabezpečovať ochranu vzdušnej suverenity vlastnými prostriedkami, čo je však viazané na dočasné používanie jednocelovej a s NATO nekompatibilnej techniky. Týka sa to predovšetkým bojových nadzvukových lietadiel ruského pôvodu - MiG-29A, UB. Ministerstvo plánuje ukončenie modernizácie 12 stíhačiek **MiG-29** do konca roku 2005. Malo by ísť o minimálny variant modernizácie. Spočívať bude v prispôbení palubných systémov lietadla k štandardom NATO a odporúčaniam medzinárodnej organizácie civilného letectva. Financovať by sa mala prevažne z deblokácií ruského dlhu (SR je jedinou z krajín bývalého východného bloku, ktorej Ruská federácia umožnila využiť deblokácie na modernizáciu letectva, Maďarsko nakúpilo z deblokácií stíhačky MiG-29). Zatiaľ nie je známe, koľko peňazí sa na ňu vynaloží (odhad: okolo pol miliardy korún; 43,55 mil. USD z deblokácií ruského dlhu by sa malo využiť na opravy a modernizáciu celého vojenského letectva). Rezort obrany očakáva zaslanie cenovej ponuky od výrobného podniku RSK MiG Moskva. Podľa predbežných dohovorov s ruskou stranou sa modernizácia všetkých požadovaných stíhačiek vykoná v Leteckých opravovniach Trenčín. Avionické systémy dodajú americke spoločnosti, ktoré sa už teraz podieľajú na modernizácii nášho letectva. MO SR predpokladá, že v priebehu tohto roka sa uzatvorí zmluva a vykoná modernizácia prvého lietadla ako prototypu, ako aj jeho letové overenie. Stíhačky MiG-29 v počte 10 kusov plus 2 cvičné lietadlá by sa mali modernizovať do takej miery, aby pre armádu slúžili ešte minimálne 7 až 10 rokov.

Popri modernizácii nadzvukových stíhačiek MiG-29 sa bude renovovať aj 10 bojových vrtuľníkov Mi-24. Ich modernizácia má byť ukončená do roku 2008. MO SR oslovilo s ponukou na vykonanie prác 8 firiem. Konečný termín na odovzdanie ponúk bol stanovený na polovicu marca. Už od roku 2001 sa modernizujú aj transportné vrtuľníky Mi-17. Dva sú v pred dokončením v Leteckých opravovniach v Trenčíne, 5 je už hotových.

Minuloročná koncepcia ďalšieho smerovania vzdušných síl OS SR počíta so zachovaním nadzvukového stíhacieho letectva. Vypracovaná koncepcia bojového letectva odporúča ponechať organizačnú štruktúru vzdušných síl v súčasnej podobe, tak ako bola definovaná v dokumente *Ozbrojené sily SR - Model 2010 (pozri HESO 4/2001)*. Ten hovorí aj o tom, že slovenská armáda by mala v roku 2010 disponovať 18 nadzvukovými viacúčelovými bojovými lietadlami a 10 cvičnými prúdovými lietadlami. Stroje L-39, ako prúdové cvičné lietadlá, by sa mali ponechať vo výzbroji do doby ich technickej životnosti. Armáda by mala disponovať tiež s dopravnými lietadlami (2 až 4 stredné a 7 ľahkých dopravných lietadiel; súčasná situácia odráža túto skutočnosť, avšak lietadlá majú vysoký fyzický vek a sú zastarané), bojovými vrtuľníkmi Mi-24, ako aj strednými a ľahkými (cvičnými) dopravnými vrtuľníkmi (Mi-17, Mi-8 a Mi-2). Podľa Modelu 2010 by OS SR mali disponovať v roku 2010 18 útočnými, 18 dopravnými vrtuľníkmi a 4 cvičnými vrtuľníkmi, pričom v súčasnosti Armáda SR nedisponuje uvedeným počtom dopravných vrtuľníkov.

Vo výzbroji slovenského letectva bolo pôvodne 24 kusov lietadiel MiG-29. V súčasnosti ich je už iba 21. Dve stíhačky havarovali v novembri 2002 neďaleko Spišskej Novej Vsi, jedna zhorela v júni 2002 na Sliachi. Slovensko získalo 10 stíhačiek MiG-29 pri delení výzbroje československej armády. Z deblokácie ruského dlhu sa na dvakrát v roku 1993 a 1995 nakúpilo 14 lietadiel. Používané ruské stíhačky MiG-29 by mala pritom podľa koncepčných materiálov MO SR nahradiť v budúcnosti nová letecká technika.

Vzhľadom na obmedzené zdroje nie je nákup modernej nadzvukovej leteckej techniky v možnostiach rozpočtu ministerstva obrany. Podľa MO SR je preto nutné hľadať iné zdrojové možnosti, ktoré umožnia v budúcnosti zaobstarať viacúčelové nadzvukové lietadlá plne vyhovujúce požiadavkám zabezpečenia úloh vzdušných síl, ako aj vo vzťahu k plneniu záväzkov vyplývajúcich z členstva v NATO. Takáto požiadavka môže byť zaistená, iba ak bude doterajší spôsob opráv a udržovania lietadiel zmenený na systém približujúci sa, prípadne zhodný so spôsobmi používania leteckej techniky v krajinách NATO. Túto požiadavku je nutné dohodnúť s výrobcom lietadiel. Obmenu lietadiel MiG-29 je podľa koncepcie možné uskutočniť niekoľkými spôsobmi, avšak rozhodnutie je výlučne v rukách

politikov. Jednou z možností je **získanie novej leteckej techniky** formou lízingu na základe uzavretej medzivládnej dohody, inou formou je off-set, ktorý v sebe zahŕňa určitú formu kompenzácie za dodaný tovar odobratím výrobkov z našej krajiny. Ďalšou možnosťou je zapožičanie nadbytočnej leteckej techniky z niektorej krajiny NATO za finančne výhodných podmienok, čo je však málo výhodné z dlhodobého hľadiska. MO SR nepredpokladá, že možnosti SR sa zmenia natoľko, aby bolo možné odkúpiť celú novú techniku priamou platbou.

Nákup nových lietadiel je veľmi nákladnou, viacmiliardovou záležitosťou. Susedné **Poľsko** sa naň odhodlalo a nakupuje 48 úplne nových amerických stíhačiek F-16 za 3,5 mld. USD (pozri [HESO-PL 4/2002](#)). Nové lietadlá Eurofighter nakupuje aj **Rakúsko**. **Česká republika** a **Maďarsko** si prenajmú švédске stíhacie lietadlá Jas-39 Gripen. Rokovanie českej vlády so švédskou stranou o dodávke 12 nadzvukových stíhacích lietadiel typu Jas-39 Gripen a 2 cvičných lietadiel rovnakého typu by sa malo uzavrieť do konca apríla. Cena za zapožičanie stíhačiek, vrátane prevádzkových nákladov, by sa mala pohybovať okolo čiastky 21 mld. Kč (samotná cena prenájmu stíhačiek - okolo 17 mld. Kč). V roku 2005 skončí životnosť strojov MiG-21, ktoré česká armáda v súčasnosti používa, a ktoré chce nahradiť práve švédskymi lietadlami. Pokiaľ ide o dĺžku kontraktu na prenájom stíhačiek, počítajú sa s 10 rokmi. O exkluzívnom rokovaní o prenájme švédskych stíhačiek Jas-39 Gripen rozhodla vláda ČR v polovici decembra 2003. Koncom roka 2001 plánovala česká vláda nákup 24 nadzvukových lietadiel JAS – 39 Gripen od konzorcia SAAB/BAE, čo by si vyžiadalo celkové náklady na obstaranie a prevádzku vo výške približne 100 mld. Kč. Tento návrh bol u našich susedov vystavený ostrej kritike (pozri aj [HESO-CZ 4/2001](#)). Jedine v ČR vylúčili zo svojej výzbroje lietadlá MiG-29, v Maďarsku a Poľsku si ich ponechali, pričom ich budú postupne dopĺňať modernejšími viacúčelovými stíhačkami. Skúsenosti z okolitých štátov, najmä z Českej a Maďarskej republiky, ukazujú podľa MO SR na zložitosť procesu voľby spôsobu obstarania novej leteckej techniky, ale zároveň potvrdzujú i nevyhnutnosť venovať tejto otázke dostatočnú pozornosť.

Kritici nákupov nových lietadiel podporujú zámer MO SR modernizovať MiG-y-29, ktorý podľa nich ušetrí miliardy korún, navyše v čase, kedy nákup novej techniky od nás nevyžaduje ani NATO (disponuje približne 5-tisícami viacúčelovými nadzvukovými bojovými lietadlami. Dodávajú, že na plnenie úloh pohotovostného systému by postačovalo aj menej lietadiel a vrtuľníkov, podľa niektorých by modernizovaných nadzvukových stíhačiek MiG-29 stačilo 8, a nie plánovaný počet 12. Kritici modernizácie upozorňujú, že takýto postup iba presúva náklady o pár rokov do budúcnosti, kedy bude nevyhnutné obstarávať nové, s výzbrojou NATO kompatibilné stroje. Pre mnohých by bolo najideálnejším riešením spoločná obrana vzdušného priestoru s ČR (projekt Spoločné nebo bol už načrtnutý) alebo Poľskom (Slovinsko rokuje napr. o obrane svojho vzdušného priestoru maďarským letectvom).

Koncepcia Ozbrojené sily SR - Model 2010 uvádza, že ak sa nebude problém modernizácie vzdušných síl OS SR riešiť, tak do roku 2010 bude takmer 77% vybavenia pozemných síl a 90% vybavenia vzdušných síl po čase životnosti (prezident SR naznačil, že momentálne sú v SR bojaschopné len 3 nadzvukové stíhačky MiG-29). Pri lietadlách MiG-29, ktorých životnosť je určená na 20 rokov, by v roku 2010 prekročilo svoju životnosť 41,7% strojov. Predpokladá sa, že na splnenie modernizačných požiadaviek, čo predstavuje približne 80 mld. Sk počas obdobia rokov 2002 až 2010, bude dostupných len 30 mld. Sk na úplné riešenie tohto problému. Na Slovensku sa rozpočet pre obranu udržiava vo výške 1,89% HDP (21,6 mld. Sk v r. 2003), v ČR je to 2% HDP. Podľa materiálu Ozbrojené sily SR – Model 2010 sa však v roku 2006 predpokladá navýšenie tejto hodnoty na 2% HDP aj v SR.

9. Zákon o letiskových spoločnostiach (transformácia Slovenskej správy letísk na samostatné letiskové akciové spoločnosti, umožnenie čiastočnej privatizácie letiskových spoločností)

http://www.nrsr.sk/Bin/SSLP.ASP?WCI=SSLP_NZWorkitemHist&WCE=Master=1157

Poslanci NR SR schválili 4. februára zákon o letiskových spoločnostiach, ktorý umožní transformáciu štátnej príspevkovej organizácie - Slovenská správa letísk (SSL) na samostatné letiskové akciové spoločnosti. Zákon je splnením legislatívnej úlohy vo februári 2003 schválenej koncepcie - Projektu transformácie príspevkovej organizácie Slovenská správa letísk (pozri [HESO 1/2003](#)). Zákon rieši osobitný vzťah štátu k majetku infraštruktúry obmedzením nakladania s prioritným infraštruktúrnym majetkom, spôsob zakladania letiskových spoločností a výkon regulačných úloh príslušným orgánom štátnej správy.

V príspevkovej organizácii SSL, ktorá v súčasnosti prevádzkuje 6 medzinárodných letísk (Bratislava, Košice, Poprad, Sliač, Žilina, Piešťany), sa najprv účtovne oddelí prevádzkovanie jednotlivých letísk a vytvoria sa vnútorné organizačné jednotky. Následne by sa mali zo SSL postupne vyčleňovať časti majetku a založiť by sa mali **samostatné akciové spoločnosti na prevádzkovanie letísk - 6 letiskových spoločností**. Ich zakladateľom a 100%-ným akcionárom bude Slovenská republika, v ktorej mene bude konať rezortné ministerstvo - Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií (MDPT) SR. **Časť akcií** štátu novovzniknutých spoločností sa pritom prevedie na

vyššie územné celky a dotknuté mestá a časť sa bude môcť **privatizovať**. Pri rozhodovaní o privatizácii sa určilo, že majetková účasť štátu v letiskových spoločnostiach musí byť trvalá v rozsahu určenom rozhodnutím vlády SR, minimálne však musí kryť tzv. prioritný infraštruktúrny majetok (pozri nižšie). Pri malých letiskách sa letisková infraštruktúra, ktorá sa nepoužije na založenie letiskových spoločností, prevedie na územnú samosprávu, čím kraje, resp. dotknuté mestá preberú garanciu verejných záujmov a získajú tiež možnosť lepšie ju využiť na rozvoj regiónu.

Zákon vymedzuje **prioritný infraštruktúrny majetok**, ktorý je potrebný na zabezpečenie leteckej dostupnosti SR, ako aj hospodárskych strategických záujmov štátu. Prioritným majetkom sú napríklad pristávacie a rolovacie dráhy spolu s odbavovacou plochou na bratislavskom a košickom letisku. Vlastníkom tohto majetku môže byť iba letisková spoločnosť alebo štát, pričom naň nie je možné zriadiť záložné právo. Prioritný infraštruktúrny majetok môže dať do nájmu len MDPT SR, pričom **nemôže byť predmetom privatizácie** ani darovania. V prípade, ak by bol nájom dlhší ako 5 rokov, bude potrebný súhlas vlády. Prioritný infraštruktúrny majetok nepodlieha výkonu rozhodnutia, exekúcii a nie je ani súčasťou konkurznej podstaty. V prípade zániku letiskovej spoločnosti s likvidáciou sa tento majetok prevedie na štát za náhradu určenú znaleckým posudkom.

Poslanci oproti vládnemu návrhu vyňali spod pôsobnosti zákona vojenské letiská Sliač, Prešov a Kuchyňa, ktoré sú v správe Ministerstva obrany SR. Zároveň zvýšili výšku rezervného fondu letiskovej spoločnosti, ktorý bude najmenej 5% z hodnoty nepeňažného vkladu do majetku spoločnosti (vládný návrh predpokladal 1%).

Hlavným cieľom transformácie SSL je zefektívniť a optimalizovať prevádzkovanie letiskovej infraštruktúry na Slovensku, decentralizovať správu letísk pri zachovaní verejného charakteru strategickkej letiskovej infraštruktúry a programovo naviazať finančné výdavky štátu na letiskovú infraštruktúru prevádzkovanú v komerčnom prostredí.

Zákonom sa podľa zástancov opatrenia urobil krok k privatizácii slovenských letísk, čo je pozitívne. Slovenské upadajúce letiská je potrebné podľa nich previesť do súkromných rúk, keďže štát nebýva dobrým podnikateľom a vlastníkom. Rôzne názory boli prezentované v otázke zachovania účasti štátu v privatizovaných letiskových spoločnostiach a prevodu časti akcií na dotknuté mestá či vyššie územné celky (VÚC). Jedna časť názorov považuje účasť štátu za legitímne zabezpečenie záujmov štátu v súvislosti so správaním strategického infraštruktúrneho majetku (pozemky, dráhy, zabezpečovacie systémy). Podiel štátu a samosprávy v letiskových akciových spoločnostiach by však nemal obmedzovať bežné rozhodovanie súkromného akcionára. Podľa týchto názorov je tiež sympatické, že VÚC a mestá by mali získať časť akcií, čím by mohli začať napomáhať rozvoju letectva ako súčasti ekonomicko-sociálneho rozvoja regiónu. Na druhej strane však samospráva zatiaľ nemá dostatok vlastných zdrojov, ktoré by naštartovali nutné investície a otázna je aj pripravenosť regionálnych politikov na prevzatie tejto agendy. V tejto súvislosti bola vyslovená pochybnosť, či VÚC a mestá budú efektívnym manažérom. Druhá časť názorového spektra sa pýtala, prečo si štát ponechá podiely v letiskových spoločnostiach. Parciálna privatizácia totiž podľa nej málokedy prináša efekty úplnej deetatizácie a nesie so sebou jedno veľké riziko - verejnosť bude presvedčená o tom, že privatizácia a deregulácia už prebehla a každé problémy s fungovaním čiastočne sprivatizovaného odvetvia nebude pripisovať existujúcej regulácii, ale "zlyhaniu trhu", aj keď trhové princípy nebudú v novom systéme prakticky uplatnené.

Protimonopolný úrad SR upozorňoval, že v budúcnosti by mohla nastať koncentrácia na jednej strane regulačných právomocí a na strane druhej vlastníckych vzťahov MDPT SR v leteckej doprave, čo predstavuje podľa úradu klasický konflikt záujmov.

Zrejme ako prvé sa budú transformovať letiská v Bratislave a Košiciach a následne letiská v Poprade, Sliači, Piešťanoch a v Žiline.

Zákon o letiskových spoločnostiach nadobudol účinnosť 1. apríla 2004.

10. Zavedenie jednotnej ceny za cigarety (nový zákon o spotrebnej dani z tabakových výrobkov)

http://www.nrsr.sk/Bin/SSLP.ASP?WCI=SSLP_NZWorkitemHist&WCE=Master=1163

Poslanci NR SR schválili 3. februára nový zákon o spotrebnej dani z tabakových výrobkov, ktorý zrušil doteraz platný zákon (č. 312/1993 Z.z.) o spotrebnej dani z tabaku a tabakových výrobkov. Rekodifikovaný zákon si vyžiadala náš vstup do Európskej únie. Nová norma plne zosúladzuje národné právo s príslušnými smernicami EÚ. Kvôli rovnakému dôvodu boli rekodifikované aj ostatné zákony o spotrebných daniach (z piva, vína, liehu, minerálneho oleja). Do týchto zákonov bolo potrebné zapracovať smernice o všeobecnom systéme, držbe, preprave, kontrole tovarov podliehajúcich spotrebným daniam a tiež smernice upravujúce minimálne sadzby spotrebných daní. Čo sa týka dosahovania minimálnych sadzieb EÚ, SR ich dnes už okrem tabaku dosahuje vo všetkých ostatných

položkách. Na približovanie minimálnej sadzby spotrebnej dane z tabakových výrobkov vyjedнала SR 5-ročné prechodné obdobie. Tento zákon nezvýšil sadzbu dane, tento krok sa očakáva až po vstupe SR do EÚ.

Nový zákon o spotrebnej dani z tabakových výrobkov prináša okrem iného aj novinku - **jednotnú cenu za škatuľku rovnej značky cigariet**. To znamená, že od 1. mája a po prechodnom období budú stať napr. krátke Petry na celom Slovensku a vo všetkých typoch predajní a v pohostinských, reštauračných a ubytovacích zariadeniach a pod. rovnako. Cenu cigariet (vrátane marže predajcu, spotrebnej dane a DPH) bude určovať výrobca, oprávnený príjemca, daňový splnomocnenec, resp. dovozca cigariet a bude povinný ju uvádzať na kontrolnej známke ("kolku"). Spotrebiteľské balenie cigariet bude teda možné predávať na konečnú spotrebu len za cenu, ktorá bude uvedená na kontrolnej známke na krabíčke cigariet. Doteraz výrobcovia konečné ceny neurčovali, iba odporučili ich výšku, pričom obchodníci si ju mohli slobodne určiť. Pevne stanovené ceny za cigarety požaduje EÚ. **Hlavným dôvodom je** jednoduchší výber spotrebnej dane. Minister financií zdôvodnil toto administratívne opatrenie, ktoré neexistuje napríklad u piva, vína alebo liehu, aj potrebou prísnejšej kontroly pri obchode s cigaretami z dôvodu možného pašovania a nelegálneho obchodu.

Spotrebná **daň** z tabakových výrobkov bude **dvojjložková** - kombinovaná. Tvorí ju bude pevná (0,91 Sk za kus) a percentuálna čiastka (20% z ceny za spotrebiteľské balenie cigariet, t.j. z ceny pre konečného spotrebiteľa).

Nadväzne na prechod na nový systém zdaňovania cigariet bolo potrebné vyriešiť **prechodné obdobia** napr. na dopredaj balení cigariet so známkami bez uvedenej ceny, ktoré budú po 1. máji 2004 v obchodnej sieti. Spotrebiteľské balenie cigariet označené kontrolnou známkou podľa doterajších predpisov bude možné predávať najneskôr do 30. septembra 2004. Po tomto dátume sa bude takto označené spotrebiteľské balenie cigariet považovať za neoznačené. Zároveň sa umožnilo uvádzať do daňového voľného obehu od 1. mája 2004 do 31. júla 2004 spotrebiteľské balenia cigariet označené známkou podľa doterajších predpisov, ak bude vo voľnom poli známky uvedená cena cigariet. Takto označené balenia sa budú môcť predávať do 31. decembra 2004.

Výrobcovia cigariet, ktorí budú určovať výšku cien, nepredpokladajú zvýšenie cien cigariet od mája 2004, kedy začne platiť ich jednotná cena. Tvrdia, že cigarety sa budú predávať na úrovni kioskových cien. Z pevne stanovenej ceny cigariet majú radosť niektorí obchodníci, ktorí dúfajú vo zvýšenie svojho predaja, keďže pre fajčiarov bude jedno, kde si cigarety kúpi. Naopak predajcovia, ktorí stavili na nízke marže a vysoký obrat, resp. prevádzky (bary, reštaurácie, hotely), ktoré ponúkali cigarety za vysokú cenu, sú proti tomuto opatreniu. **Kritici** upozornili, že jednotná cena za cigarety môže poškodiť tak spotrebiteľa, ako aj štátny rozpočet. Administratívne opatrenie totižto ignoruje rozdielnu nákladovú štruktúru rôznych predajcov, ako aj kúpyschopnosť ich klientely (trafika na dedine na východnom Slovensku vs. luxusná reštaurácia viachviezdičkového hotela v centre Bratislavy). Podľa nich ide o zavádzanie skrytej formy regulácie cien. Jednotná cena akéhokoľvek výrobku vedie podľa kritikov vždy k neefektívnej alokácii tovarov, služieb a vzácnych zdrojov. Vyskytla sa aj obava z nárastu čierneho obchodu s cigaretami a následných colných a daňových únikov.

Zákon o spotrebnej dani z tabakových výrobkov nadobudol účinnosť 1. marca 2004 s výnimkou niektorých ustanovení, ktoré nadobudnú účinnosť 1. mája 2004. V Českej republike je obdobný zákon účinný od augusta 2001 ([pozri HESO-CZ 3/2001](#)).

11. Novela Občianskeho zákonníka (2-ročná záručná lehota, úprava spotrebiteľských zmlúv)

http://www.nrsr.sk/Bin/SSLP.ASP?WCI=SSLP_NZWorkitemHist&WCE=Master=1257

Poslanci NR SR schválili 2. marca opätovne po prezidentskom vete vládnú *novelu Občianskeho zákonníka*. Ide o spoločný materiál Ministerstva spravodlivosti (MS) SR a Ministerstva hospodárstva (MH) SR. Cieľom normy je v súlade s európskymi smernicami posilniť práva spotrebiteľa a zvýšiť jeho ochranu. Sleduje sa tým splnenie podmienok vstupu do EÚ.

Doteraz platná 6-mesačná **záručná lehota** pri predaji tovarov **sa predlžuje na 2 roky**. Predĺžená garancia sa vzťahuje na všetky výrobky dlhodobej spotreby, aj na potraviny, ktoré nemajú na obale uvedenú lehotu spotreby (napr. liehoviny). Dlhšie záručné lehoty uvedené na obale sa týmto neskracujú, pričom zákonná dĺžka 24 mesiacov je minimálnou hranicou. Zmena vzišla z požiadavky zvyšovania kvality tovaru a orientácie na predmety dlhodobej spotreby. Predávajúci a kupujúci sa môžu dohodnúť aj na kratšej záručnej dobe, nie však pod hranicou 12 mesiacov. Ak osobitný predpis stanovuje dlhšie ako 24-mesačné záruky pri veciach určených na užívanie po dlhšiu dobu, platia práve tieto dlhšie záručné lehoty.

Od apríla sa **mení spôsob dokazovania príčiny chyby na výrobku**. Ak chyba na výrobku nastane do 6 mesiacov, je považovaná za vadu, ktorá existovala už v deň prevzatia, ak to neodporuje povaha výrobku, alebo ak predávajúci

nepreukáže opak. Po pol roku už **dôkazné bremeno** prechádza na kupujúceho. Ak sa na výrobku nachádza chyba, ktorú nemožno odstrániť, a nie je možné daný výrobok riadne užívať, je kupujúci oprávnený zrušiť zmluvu. Inak sa môže domáhať zľavy z ceny, opravy alebo po novom už aj výmeny výrobku. V prípade, že chybu na výrobku je možné odstrániť, kupujúci má právo na jej včasné, bezplatné a riadne odstránenie. Túto chybu je povinný bez zbytočného odkladu odstrániť predávajúci. Namiesto odstránenia vady môže kupujúci taktiež požadovať výmenu výrobku, ak tým predajcovi nevzniknú neprimerané náklady.

Pozitívne ohlasy k schválenej novele vyjadrili spotrebiteľské združenia, ktoré nové ustanovenia považujú za prínos pre kupujúcich – spotrebiteľov. Zmeny dĺžky záručnej lehoty sa obávajú okrem iných najmä výrobcovia a dodávatelia obuvi a textilu, ktoré patria medzi najviac reklamovaný tovar. Reklamácia je spojená podľa nich so zložitým dokazovaním (ne)oprávnenosti sťažností. Obavy plynú z väčších možnosti zneužívania nových podmienok na neoprávnené reklamácie. Konečný dopad vidia producenti v tlaku na vyššiu kvalitu, ale teda aj na zvýšenie nákladov. Podľa niektorých producentov nemá zmysel brániť sa novej záručnej lehote, ktorú chápu skôr ako výzvu presadiť sa proti menej kvalitným výrobcom, predovšetkým z východnej Ázie. Poukázali tiež na príklad Českej republiky, kde počas ročnej platnosti 24-mesačnej záruky počet reklamácií výrazne nestúpol. Niektorých z producentov obuvi sa zmena príliš nedotkne, keďže časť ich výroby smeruje na európske trhy, na ktorých už 24-mesačná záručná doba platí. Kritici považujú zvýšenie obligatórnej záručnej lehoty za protitrhové opatrenie, ktoré bude mať v konečnom dôsledku negatívny efekt na spotrebiteľov a ich slobodný výber.

Úprava Občianskeho zákonníka bola doplnená o dve osobitné typy zmlúv - **spotrebiteľskú zmluvu** (podľa smernice EÚ o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách) a spotrebiteľskú zmluvu o práve užívať budovu alebo jej časť v časových úsekoch (smernica EÚ o kúpe práva na sezónne užívanie nehnuteľností). Pre spotrebnú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľia vstupujú do zmluvného vzťahu s predávajúcim za zmluvných podmienok, ktoré vopred určil dodávateľ, pričom tieto podmienky spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvniť. Medzi spotrebiteľské zmluvy patrí najmä kúpna zmluva (napr. pri predaji v obchode). Ide o tzv. typovú zmluvu, ktorá bola čiastočne upravená v zákone o ochrane spotrebiteľa, odkiaľ sa ustanovenie vypustilo a zapracovalo do Občianskeho zákonníka. Jeho nová úprava podrobnejšie špecifikuje pravidlá pre dojednávanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Zákon uvádza, aké podmienky používané v spotrebiteľských zmluvách sú považované za neprijateľné a z tohto dôvodu neplatné. Spotrebiteľ má možnosť domáhať sa u dodávateľa ich zrušenia. Ak dodávateľ argumenty neuzná, spotrebiteľ má ďalej právo podať žalobu na súd na určenie neprijateľnosti niektorej z podmienok. Ako neakceptovateľné sú uvedené hlavne ustanovenia, ktoré:

- má spotrebiteľ plniť (napr. platenie poplatkov), o ktorých spotrebiteľia pred uzavretím zmluvy nevedeli a nemali možnosť oboznámiť sa s nimi,
- dovoľujú previesť práva a povinnosti na iného dodávateľa bez súhlasu spotrebiteľa, ak by týmto presunom došlo k zhoršeniu vymožitelnosti,
- vylučujú či obmedzujú zodpovednosť dodávateľa za ujmu na zdraví či smrť,
- vylučujú alebo obmedzujú práva spotrebiteľa pri uplatnení zodpovednosti za vady či škody,
- umožňujú dodávateľovi nevrátiť spotrebiteľovi peniaze aj v prípade, že spotrebiteľ zmluvu neuzavrie alebo od nej odstúpi,
- umožňujú dodávateľovi odstúpiť od zmluvy bez zákonného dôvodu, no spotrebiteľovi to neumožňujú,
- umožňujú z dôvodov vhodných osobitnej pozornosti vypovedať zmluvu uzavretú na dobu neurčitú bez dostatočnej výpovednej lehoty,
- prikazujúce spotrebiteľovi plniť všetky záväzky, aj keď dodávateľ vzniknuté záväzky neplní,
- umožňujú dodávateľovi jednostranne meniť zmluvné podmienky bez dôvodu uvedeného v zmluve,
- určujú, že cena tovaru alebo služieb bude určená v čase dodávky či splnenia služieb,
- dodávateľa oprávňujú k zvýšeniu ceny tovaru alebo služieb bez toho, aby mal spotrebiteľ právo od zmluvy odstúpiť, ak je v čase dodávky podstatne prekročená pôvodne dohodnutá cena.

V spotrebiteľských zmluvách nie je možné dojednať také ustanovenia, ktoré by boli v neprospech spotrebiteľa, ustanovenia, ktorými by sa vzdával práv vyplývajúcich z tohto zákona alebo ktorými by si zhoršil svoje postavenie účastníka zmluvy. Ak pri výklade zmlúv dôjde k pochybnostiam, výklad sa bude uskutočňovať v prospech spotrebiteľa, ktorý sa považuje za slabšiu stranu tohto zmluvného vzťahu. Ustanovenia spotrebiteľských zmlúv, ktoré sa neuvedú do súladu s týmto zákonom do 3 mesiacov od jeho účinnosti, budú považované za neplatné.

Prijaté ustanovenia podľa smernice EÚ o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (93/13/ES) sa týkajú hlavne káblovej televízie, bánk, zmlúv o dielo, dodávateľov elektriny, plynu a poskytovateľov telekomunikačných služieb. Niektoré z dominantných podnikov (Východoslovenská energetika, Slovenský plynárenský priemysel) už pripravujú nové zmluvy. Predstavitelia Západoslovenskej energetiky nepovažovali za spotrebiteľskú zmluvu - zmluvu podľa osobitného zákona, v ich prípade zákona o energetike. Odvolávali sa pritom na regulačný orgán, ktorý schvaľuje ich obchodné podmienky. Obdobne spochybnili spotrebiteľské zmluvy aj telekomunikační operátori (Eurotel, Slovak Telecom), ktorí nepovažujú svoje zmluvy o pripojení za spadajúce pod spotrebiteľské zmluvy a

podľa slov ich predstaviteľov nie je isté, či sa riadia Občianskym zákonníkom, alebo zákonom o elektronických komunikáciách.

Podľa predstaviteľov MS SR je energetika regulovaným odvetvím a ochrana spotrebiteľa podľa Občianskeho zákonníka sa na dodávateľov plynu ani elektriny nevzťahuje. Na druhej strane sa podľa predstaviteľov MH SR spotrebiteľské zmluvy vzťahujú na všetky hromadné zmluvy, ktoré spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvniť, a teda aj dodávateľov vody, plynu a elektriny. Obchodné podmienky schvaľované regulačným úradom sú len právnym rámcom, v ktorom sa individuálne zmluvy medzi dodávateľmi a odberateľmi majú pohybovať. Podľa predstaviteľov MH SR spotrebiteľské zmluvy v EÚ platia aj pre dodávateľov elektriny a plynu. Ich tvrdenia podporujú špeciálne smernice EÚ pre energetiku, plynárenstvo aj telekomunikácie, ktoré vyslovene hovoria o tom, že smernica o neprijateľných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách musí zostať zachovaná.

Novelizáciou Občianskeho zákonníka sa súčasne upravuje spotrebiteľská zmluva o práve užívať budovu alebo jej časť v časových úsekoch - tzv. **timesharing**, ktorú slovenský právny poriadok doteraz neupravoval. Na základe zmluvy sa dojednáva právo užívať budovu na jeden alebo viac určitých časových období v roku, dlhých aspoň týždeň. Zmluva musí mať písomnú formu a uzatvára sa na dobu minimálne 3 rokov. Vstupom do únie 1. májom 2004 začne platiť nové ustanovenie, ktoré spotrebiteľovi z inej členskej krajiny zabezpečí zmluvu v úradnom jazyku štátu, ktorého je občanom. Osvedčený preklad zmluvy bude povinný poskytnúť sám dodávateľ.

Novela zákona nadobudla účinnosť 1. apríla 2004, okrem niektorých ustanovení, ktoré budú účinné dňom vstupu SR do EÚ. Na tovar, ktorý bol nakúpený pred 1. aprílom sa však bude vzťahovať ešte pôvodná 6-mesačná záručná lehota. Dodávateľia sú povinní prispôsobiť novej úprave všetky staré zmluvy do troch mesiacov od nadobudnutia účinnosti. V súvislosti s termínom účinnosti vytkli kritici novele chýbajúce prechodné obdobie na uplatnenie 2-rocnej záruky, keďže prvým aprílom 2004 bude na pulkoch predajní veľa tovarov, ktoré 2-ročnú záruku spĺňať nebudú.

12. Stratégia informatizácie spoločnosti

<http://www.rokovanie.sk/appl/material.nsf/0/0DDDCF58A3B4D727C1256DFF0046AF3B?OpenDocument>

Vláda SR schválila 21. januára takmer po 2 rokoch odkladov a vnútorných sporov medzi zástupcami štátu, akademickej obce a odbornej komunity *Stratégiu informatizácie spoločnosti v podmienkach SR a Akčný plán* z dielne Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií (MDPT) SR. Ide o komplexný dokument, ktorý definuje úlohy, ktoré musí štát splniť, aby znížil svoje zaostávanie za vyspelou Európou v rozvoji informačnej spoločnosti. Stratégia stanovuje množstvo krokov, ktoré kopírujú program eEurope+ schválený už takmer pred 3 rokmi (nadväzuje aj na Politiku informatizácie spoločnosti v SR) a jednotlivé ministerstvá by ich mali podľa Akčného plánu väčšinou splniť už tento rok. Podľa plánu by mal čo najskôr prebehnúť audit efektívnosti používania verejných finančných prostriedkov na rozvoj informatiky v jednotlivých rezortoch.

Cieľom materiálu je predložiť ucelený návrh, ako koncepcne budovať a rozvíjať informačnú spoločnosť v podmienkach SR, a tým vytvárať predpoklady pre zlepšovanie kvality života a životnej úrovne občanov, zefektívnenie verejnej správy a skvalitnenie podpory rozvoja podnikania. Od urýchlenia informatizácie si vláda sľubuje aj zníženie nezamestnanosti alebo pomoc v boji proti korupcii a čiastočne aj riešenie nedostatku kvalifikovaných administratívnych pracovníkov. Vláda počíta aj s informačnou kampaňou, v ktorej má občanov presvedčať o strategickom význame digitálnej gramotnosti pre ich život a pre prosperitu Slovenska.

„Bolo by logické očakávať, že miliardy korún investovaných do oblasti informatizácie na Slovensku každý rok prinesú oživenie IT ekonomiky, najmä v tvorbe riešení a aplikácií v slovenských podmienkach,“ píše sa v Stratégii. „Fakt, že to tak nie je, nasvedčuje, že stratégia investovania v tejto oblasti je chybná,“ konštatuje sa vo východiskách vládneho dokumentu. Kľúčovým problémom Slovenska je v súčasnosti podľa Stratégie absencia koordinácie medzi aktivitami jednotlivých rezortov, ktorú má vyriešiť **vznik splnomocnenca vlády pre informatizáciu spoločnosti**. V marci mal byť predložený Návrh na organizačné zabezpečenie a Štatút splnomocnenca pre informatizáciu spoločnosti (následne sa má ešte tento rok pripraviť nový zákon o informačných systémoch verejnej správy). Splnomocnenec má okrem koordinácie jednotlivých rezortov definovať napríklad aj štandardy pre elektronickú komunikáciu v rámci štátnej správy i smerom k občanom. Stratégia uvádza, že Slovensko má veľké množstvo vysoko kvalifikovaných odborníkov v oblasti technológií, najmä v programovaní a vo vývoji softvéru, avšak práve títo krajinu opúšťajú, pretože pre ich uplatnenie nie sú vytvorené dostatočné podmienky. Krajina preto postupne stráca svoju výhodu vyplývajúcu z dlhodobého rozvíjajúceho ľudského kapitálu.

Stratégia informatizácie spoločnosti je postavená na budovaní **3 základných pilierov**, ktoré vytvoria podmienky pre rozšírenie informačných a komunikačných technológií vo všetkých oblastiach spoločenského, politického a hospodárskeho života. Tieto piliere sa považujú za prierez najdôležitejších oblastí, ktorých sa proces informatizácie dotýka:

- (i) budovanie obsahu (teda užitočných informácií a služieb)
- (ii) budovanie ľudských kapacít,
- (iii) budovanie infraštruktúry pre prístup a konektivitu.

ad. (i) – Jednotlivé kategórie základných **verejných on-line služieb** pre právnické osoby, ktorých poskytovanie má byť prioritné z hľadiska štátu:

- sociálne dávky pre zamestnancov,
- daň z príjmu právnických osôb (priznanie a potvrdenie o prijatí priznania),
- DPH (priznanie a potvrdenie o prijatí priznania),
- registrácia novej právnickej osoby (založenie firmy, živnosť),
- vykazovanie údajov pre štatistický úrad,
- colné vyhlásenia,
- povolenia týkajúce sa životného prostredia,
- verejné obstarávanie.

ad. (ii) – Za kľúčové faktory v oblasti **budovania ľudských kapacít** a získavania potrebných vedomostí sa považuje príprava na základných a stredných školách, ako aj odborná príprava zamestnancov v štátnej a verejnej službe.

ad. (iii) – Úlohou štátu bude najmä **vybudovanie infraštruktúry v rámci štátnej správy** a zabezpečenie jej dostupnosti pre občanov za účelom elektronických služieb poskytovaných štátom. Smerom ku komerčným subjektom by malo ísť najmä o zabezpečenie bezpečnosti a dôveryhodnosti používaných technológií. V prílohách Stratégie sú detailne rozpracované jednotlivé prioritné oblasti rozvoja informatizácie spoločnosti (*pozri aj nižšie*):

Z obsahu Stratégie informatizácie spoločnosti (zdroj: SME):

Najväčšie problémy:

- nedostatočná politická podpora informatizácie,
- absencia strategickej vízie,
- neujasnené kompetencie a nejestvujúca koordinácia medzi inštitúciami,
- absencia legislatívy podporujúcej zavádzanie nových technológií,
- roztrieštenosť finančných zdrojov.

Kto bude zodpovedať za informatizáciu?

Bude ustanovený vládny splnomocnenec pre informatizáciu spoločnosti pri MDPT SR, neskôr by mal pôsobiť nadrezortne a perspektívne sa jeho úrad zmení na samostatný ústredný orgán štátnej správy, prípadne i samostatné ministerstvo.

ad. (iii) - Prioritné oblasti rozvoja:

1. Informačno-komunikačná infraštruktúra

Cieľom je zabezpečiť pokiaľ možno rýchly, cenovo dostupný prístup k internetu pre všetkých občanov a podporiť rozvoj širokopásmových sietí pre vzdelávanie, vedu, kultúru, zdravotníctvo a verejnú správu. Jedným z prostriedkov má byť rozvoj konkurenčného prostredia v oblasti telekomunikácií i podpora bezdrôtových technológií.

2. Informatizácia verejnej správy

Cieľom je uľahčiť styk občanov aj firiem s orgánmi verejnej správy a zefektívniť administratívne procesy prechodom na digitálnu administratívu (centrálny internetový portál verejnej správy, on-line verejné obstarávanie, elektronické voľby, elektronické daňové priznania a pod.).

3. Vzdelávanie

Na zabezpečenie informačnej gramotnosti pre všetkých občanov bude potrebné dostatočné vybavenie škôl počítačmi a internetom, ale aj školenia a testovanie digitálnych znalostí pracovníkov v štátnej a verejnej službe.

4. Elektronický obchod a podnikanie

Strategickým cieľom v tejto oblasti je zefektívnenie a uľahčenie podnikateľských aktivít, začlenenie slovenského obchodu do európskeho elektronického priestoru a dosiahnutie kompatibility obchodných transakcií na Slovensku s trhom krajín EÚ. Na dosiahnutie týchto cieľov stanovuje materiál ako potrebné napr. vytvoriť technologickú infraštruktúru pre používanie elektronického podpisu alebo zvýšiť dôveru k elektronickému podnikaniu a obchodu vytvorením príslušného legislatívneho rámca, resp. zavedením bezpečných technológií. Cieľom je aj zefektívniť fungovanie štátu vďaka prostriedkom elektronického obchodu.

5. Výskum a vývoj

Rozvoj informatiky a zvyšovanie úrovne slovenskej vedy vďaka informačným technológiám sa majú okrem iného zabezpečiť vybudovaním výkonnej infraštruktúry, priamymi investíciami aj daňovými a colnými úľavami.

6. Elektronická bezpečnosť

Cieľom je zabezpečiť ochranu a dôveryhodnosť slovenského digitálneho prostredia a zvýšiť bezpečnostné povedomie používateľov nových technológií.

Aké úlohy si vláda stanovila:

- Ešte tento rok zjednotiť formu, dizajn a charakter obsahu poskytovaného na internetových stránkach jednotlivých rezortov a zaviesť jednotné štandardy.
- Do konca roku 2005 zaviesť systém elektronických identifikačných preukazov totožnosti ako predpokladu na využívanie online služieb pri elektronickom styku so štátom.
- Poskytovať praktické informácie v digitálnej podobe užitočné pre občanov a firmy, vrátane informácií z oblasti práva a administratívy, kultúry, životného prostredia a dopravy, prepojené na centrálny vládny portál.
- Do konca tohto roka zriadiť elektronický portál pre verejné obstarávanie, kde budú môcť firmy súťažiť o štátne zákazky.
- Pripojiť všetky školy na internet a upraviť učebné osnovy tak, aby umožnili používať nové učebné metódy.
- Zabezpečiť, aby každý žiak po skončení povinnej školskej dochádzky vedel pracovať s počítačom.
- Vybudovať verejnú prístupovú sieť umožňujúcu využívanie elektronických služieb občanom, ktorí nevlastnia počítač.
- Do konca budúceho roka spustiť systém zvyšovania počítačovej gramotnosti špecifických skupín obyvateľstva, napríklad žien, Rómov, zdravotne postihnutých, seniorov a obyvateľov vidieka.
- Podporiť elektronizáciu malých a stredných podnikov a zriadiť „referenčné centrá“, ktoré by mali firmám pomôcť pri začleňovaní elektronického obchodu do obchodných stratégií. Podporiť využívanie elektronického podpisu.
- Umožniť vykonať administratívne postupy elektronicky, napríklad zrýchlený elektronický postup na založenie firmy.
- Podporiť využívanie elektronického podpisu v rámci verejného sektora.
- Zabezpečiť pripojenie na internet vo všetkých knižniciach do konca tohto roku. Umožniť prístup do akademickej siete školám, múzeám, knižniciam...
- Odštartovať program zvyšovania informačnej gramotnosti štátnych zamestnancov.
- Informatizácia zdravotníckych zariadení, prepojenie so zdravotníckymi sieťami EÚ.

Potrebné zmeny v legislatíve:

- Novelizovať zákon o slobodnom prístupe k informáciám, aby orgánom verejnej správy (aj samosprávy) ukladal povinnosť informovať cez internet.
- Novelizovať zákony tak, aby bolo možné použiť údaje v elektronickej forme na právne úkony.
- Vypracovať úplne nový návrh zákona o verejnom informačnom systéme, ktorý by nahradil dnes už nevyhovujúci zákon z roku 1995.

Podľa kritikov je Stratégia iba formálnym slohovým cvičením predkladateľov. Skutočná informatizácia spoločnosti podľa nich nastane iba vtedy, keď sa skončí faktický monopol Slovak Telecom-u, výrazne zlacnie internet a nebude problémom používať v bežnom živote elektronický podpis.

13. Kataster nehnuteľností na internete (autorizovaný prístup; služby za poplatok)

Úrad geodézie, kartografie a katastra (ÚGKK) SR v spolupráci s Geodetickým a kartografickým ústavom (GKÚ) spustili 1. februára kataster nehnuteľností (KN) na internete (www.katasterportal.sk (pozn.: mne sa stránka nedarí otvoriť)). Spusteniu predchádzala skúšobná prevádzka od 1. decembra minulého roka. V rámci skúšobnej prevádzky testovalo systém približne 60 fyzických a právnických osôb. Internetový KN si vyžiadal na katastrálnych úradoch približne 2 300 primerane vybavených počítačov (obnova výpočtovej techniky na katastrálnych úradoch pohltila od roku 2001 z prostriedkov Phare 90 mil. Sk). Vznik registra nehnuteľností prístupného na internete bola požiadavka vlády. Tá na jeho prípravu vyčlenila okolo 10 mil. Sk. Náklady na prevádzku by ročne mali predstavovať 5,2 mil. Sk. Jeho tvorcovia predpokladajú, že záujem ľudí by o ponúkané služby mohol prevádzku internetového katastra čiastočne zaplatiť. Za prvý týždeň prevádzky sa na portáli zaregistrovalo 1211 návštevníkov.

Katastrálny portál umožňuje len **autorizovaný prístup** k údajom katastra nehnuteľností. Aby užívateľ mohol čerpať informácie z on-line KN, musí sa na stránke zaregistrovať (vyplniť dotazník) a zaplatiť **zálohovú sumu vo výške minimálne 1 000 Sk** na účet prevádzkovateľa GKÚ v Národnej banke Slovenska. Po pripísaní hotovosti na účet vloží administrátor portálu sumu do systému a zákazníka o tom informuje e-mailom. Od tejto chvíle môže získavať

informácie. Pri každej platbe bude informovaný o jej výške a môže sa rozhodnúť, či ju uhradí, alebo odmietne službu. Poplatky za vyžiadané informácie budú registrovanému užívateľovi odúčtované z vloženej čiastky na účet.

Ceny za rôzne informácie získané z portálu KN sa pohybujú od 30 do 100 korún, pričom sa vychádzalo zo sadzobníka za správne poplatky. Ceny sa teda podobajú tým, ktoré je potrebné zaplatiť pri osobnej návšteve katastrálneho úradu. Výška poplatkov sa však od 1. júla zvýši.

Cenník služieb z katastrálneho portálu:

Položka	Výkon	Cena v Sk		
		A	B	C
02	Auditovacie údaje	0	0	0
04	Parcela registra C	0	1	60
06	Parcela registra E	0	1	60
08	Podklady k fakturácii	0	0	0
10	Podrobný výpis z účtu	0	0	0
12	Prehľad ÚHDP	0	1	60
14	Register katastrálnych území	30	10	60
16	Register obcí	30	10	60
18	Register vlastníkov	30	10	60
20	Sumárny výpis z účtov	0	0	0
22	Súpis parciel registra C	30	20	60
24	Súpis parciel registra E	30	20	60
26	Súpis stavieb	30	20	60
28	Štatistická zostava	30	20	60
30	Vyhľadávanie vlastníka	0	0	100
32	Výpis z KN - LV	0	1	60
34	Zobrazenie cenníka	0	0	0
36	Zobrazenie katastrálnej mapy	0	0	30

Výpočet ceny zostavy:

1. Od poplatkov neoslobodený používateľ:

$$\text{Cena} = S \times (A + B) + C$$

2. Od poplatkov oslobodený používateľ:

$$\text{Cena} = S \times B + C$$

S - počet strán zostavy

Legenda k tabuľke:

Stĺpec A - jednotková cena (za 1 stranu)

Stĺpec B - cena za prevádzku (za 1 stranu)

Stĺpec C - cena za poskytovanie zostavy (za výstup)

Merná jednotka:

A,B - strana

C - výstup

KN na internete poskytuje zatiaľ iba **právne nezáväzné informácie**, majú teda iba informatívny charakter, tak ako je to pri internetovom Obchodnom registri SR (pozri [HESO 3/2000](#)). KN, ktorý je najväčším portálom verejnej správy, je v súčasnosti aktualizovaný raz za mesiac, pričom v budúcnosti by sa po vybudovaní LAN siete a prepojení 79 katastrálnych úradov s GKÚ mali nové údaje dopĺňať v priebehu 24 hodín (v ČR prebieha aktualizácia každé 2 hodiny). V horizonte jedného až dvoch rokov by sa podľa GKÚ mohol do KN dostať elektronický podpis, čím by sa vklady do katastra mohli podávať aj elektronickou formou. KN na internete je spustený zatiaľ v

obmedzenom rozsahu, služby sa budú dopĺňať postupne. V blízkej budúcnosti sa predpokladá aj integrácia katastrálneho konania.

Katastrálny portál umožňuje **vyhľadávať údaje buď zobrazením digitálnej katastrálnej mapy alebo pomocou popisných identifikačných údajov o nehnuteľnosti** - kraj, obec, katastrálne územie - **alebo o vlastníkovi** (všetky úkony vykonané na portáli budú z bezpečnostného hľadiska monitorované a bude sa dať späťne zistiť, kto si aké údaje prezeral). V prípade vyhľadávania pomocou katastrálnej mapy je k dispozícii funkcia postupného približovania mapy. To umožňuje získanie presnej informácie aj bez detailnej znalosti polohy nehnuteľnosti. Na internete sú prístupné takmer všetky popisné informácie katastra a v tých územiach, kde je už vytvorená vektorová katastrálna mapa, sú dostupné aj grafické údaje. Katastrálnymi mapami v digitalizovanej podobe je však v súčasnosti zmapovaná len o čosi viac ako pätina územia Slovenska. Mapy celého územia by ÚGKK SR chcel podľa slov jeho riaditeľky previesť do digitálnej podoby v priebehu 5 rokov, ale pri súčasných 85 mil. Sk ročne, ktoré má úrad vyčlenený, je podľa nej reálny skôr rok 2023.

Pri výbere spoločnosti na realizáciu KN na internete bola úspešná až druhá verejná súťaž. Tender vyhrala NESS Czech, s.r.o. - česká dcérska spoločnosť nadnárodnej softvérovej firmy NESS Technologies, ktorá pôsobí v 13 krajinách sveta, zamestnáva celkovo 4 400 pracovníkov a predpokladá v tomto roku obrat 10 mld. Sk. Rovnaká firma prevádzkuje KN na internete aj v Českej republike. V ČR funguje on-line kataster už 7 rokov a ostatný rok aj v plnej verzii, pričom doteraz stál približne 1,3 mld. Sk. Ročný počet návštev českého portálu je viac ako 400-tisíc. Za minulý rok zarobil register na poplatkoch za služby 23 mil. Kč. Najviac ho využívajú právnické osoby - banky, exekútori, realitné kancelárie.

Prínosy elektronického KN spočívajú podľa GKÚ v úspore času, zmenšení priestoru na korupciu, lepšom prístupe občanov k informáciám. Skvalitniť by sa mala údajová základňa, zlepšiť by sa mala transparentnosť majetkovo-právnych vzťahov a znížiť záťaž správ katastra a GKÚ na poskytovanie informácií. Podľa úradu takýto KN prispieva i k budovaniu a rozvoju informačnej spoločnosti na Slovensku a prispieva k zlepšeniu kreditu SR v zahraničí. Kataster na internete zjednoduší podľa GKÚ získavanie informácií predovšetkým notárom riešiacim dedičské konania, exekútorom, daňovým úradom a samosprávnym orgánom. Menej použiteľný bude KN na internete pre sporadických užívateľov služieb katastra, keďže by sa museli zaregistrovať a dopredu zaplatiť zálohu 1 000 Sk.

Kritika sa zniešla na problematiku vyberania poplatkov za služby KN na internete. Podľa oponentov porušuje ÚGKK SR vyberaním poplatkov za zverejnené informácie KN na internete zákon o slobodnom prístupe k informáciám, ktorý hovorí, že "povinné osoby, ktoré prevádzkujú informačné systémy obsahujúce informácie, pri ktorých osobitný zákon nevyklučuje verejnú prístupnosť, sú povinné informácie obsiahnuté v týchto registroch a zoznamoch zverejňovať na voľne prístupnej internetovej stránke". Jedným z dôvodov, prečo bol portál spolplatnený, je podľa GKÚ snaha o zamedzenie vstupu k údajom a používaniu portálu nekontrolovaného množstva používateľov, ktorí by ho mohli znefunkčniť. Predstavitelia úradu poznamenali, že spolplatnenie služieb katastrov na internete nie je v európskych krajinách ojedinelé, hoci podobných portálov nie je v Európe veľa.

14. Návrh novely zákona o notároch a notárskej činnosti (návrh na zrušenie regulácie počtu notárskych úradov)

http://www.nrsr.sk/Bin/SSLP.ASP?WCI=SSLP_NZWorkitemHist&WCE=Master=1245

(pozn.: **hodnotí sa samotný návrh novely, a nie jej neschválenie parlamentom**)

Poslanci NR SR neschválili 2. marca, aby bol vládny *návrh novely zákona o notároch a notárskej činnosti* (tzv. *Notársky poriadok*) (č. 323/1992 Zb.) prerokovaný v druhom čítaní.

Návrh vychádzal zo v septembri 2003 vládou schválených *Zásad novelizácie zákonov upravujúcich komory*. Návrh novely zákona sa týkal zmien ustanovení týkajúcich sa regulácie vstupu do profesie a ingerencie štátu. Rozdiel oproti súčasnej právnej úprave, podľa ktorej je prípustný len limitovaný počet notárov (v súčasnosti 282), spočíval v tom, že **za notára** by mohol byť **vymenovaný každý, kto spĺňa podmienky stanovené zákonom**, pričom by si **každý sám** mohol v žiadosti **zvoliť sídlo svojho notárskeho úradu**. Preto by sa v súvislosti so **zrušením zásady numerus clausus** pri notárskych úradoch zrušili i ustanovenia upravujúce výberové konanie notárov a inštitút notárskych kandidátov (pokiaľ by kandidáti nepožiadali o vymenovanie za notára (resp. do vymenovania) by sa stali notárskymi koncipientmi). Návrh určoval, aby ten uchádzač, ktorý by na notárskej odbornej skúške neuspel, čo by predstavovalo jednu z podmienok vymenovania za notára, a teda aj registrácie, mohol požiadať o preskúšanie pred skúšobnou komisiou Ministerstva spravodlivosti (MS) SR. Cieľom návrhu bolo, aby nedochádzalo k obmedzovaniu prístupu k výkonu notárskeho povolania. Podľa terajšej právnej úpravy totižto minister spravodlivosti vymenováva notárov na základe výsledkov výberového konania. Výberové konanie pritom vyhlasuje Notárska komora SR iba v

prípade, ak sa zvýšil regulovaný počet notárskych úradov, alebo ak sa uvoľnilo miesto v už existujúcom úrade. Počet notárskych úradov a ich sídla sú určované MS SR.

Podľa dôvodovej správy k návrhu novely je ingerencia štátu vo vzťahu k pristupovaniu nových členov do notárskeho povolania opodstatnená len v prípade stanovenia zákonných podmienok v oblastiach spôsobilosti na právne úkony, praxe, bezúhonnosti, vzdelania a odbornej skúšky. Nie je však žiaduce, aby štát obmedzoval prístup k výkonu povolania tým, aby direktívne určoval počet a sídla notárskych úradov, a tým robil komoru vo vzťahu k vstupovaniu nových členov uzavretou. Podľa navrhovanej úpravy by notárov vymenúval a odvolával minister spravodlivosti na základe návrhu predloženého komorou. Komora by predložila ministrovi návrh na základe žiadosti toho, kto spĺňa zákonom stanovené podmienky na vymenovanie za notára. V prípade, ak by komora do jedného mesiaca od doručenia žiadosti nepodala ministrovi návrh na vymenovanie notára, minister by mohol vymenovať notára bez návrhu.

Minister spravodlivosti je presvedčený, že návrh novely, a tým pádom **väčší počet notárov**, by viedol k zlepšeniu prístupu verejnosti k notárskym službám a k obmedzeniu priestoru na korupciu. Vedenie Notárskej komory nesúhlasilo s predloženým návrhom novely. Podľa neho by sa nekontrolovateľný a nekompetentný nárast počtu notárov odzrkadlil v prudkom znížení kvality ich práce, čo by postihlo najmä občanov. Vyšší počet notárov by mal podľa komory za následok vytvorenie podmienok na korupciu, stratu ich nestrannosti a nezávislosti. Podľa ministra spravodlivosti je tento postoj komory prirodzený, keďže si bráni svoj monopol. Komora sa obávala, že by v budúcnosti vznikali nové notárske úrady iba v lukratívnych oblastiach a v chudobnejších regiónoch by naopak zanikali, čo by malo za následok zhoršený prístup ľudí k službám notárov. Minister obhajuje zavedenie konkurencie do činnosti notárov, aj keď možno niektoré úrady zaniknú, ale považuje za správne a efektívnejšie, aby počet notárskych úradov a ich sídla určoval trh, a nie on sám. Minister spravodlivosti komentoval fakt, že návrh novely neprešiel v parlamente do druhého čítania slovami, že Notárska komora použila silný lobing na poslancov. Minister už avizoval, že vzhľadom na neprijatie novely v parlamente vydá v krátkom čase vyhlášku, ktorá výrazne zvýši počet notárskych úradov, čím chce aspoň čiastočne naplniť tézy navrhovanej novely.

Návrh novely spresňoval aj **výkon štátneho dohľadu** nad činnosťou Notárskej komory SR a nad činnosťou samotných notárov a zároveň stanovoval povinnosti tak notárov, ako aj komory. Dôvodová správa k návrhu novely odvodzovala opodstatnenosť dohľadu zo skutočnosti, že notári sú v zákonom vymedzených oblastiach priamymi nositeľmi výkonu verejnej moci, a že prenesenie určitej časti právomoci je dostatočným dôvodom na to, aby štát dohliadal na to, akým spôsobom je táto verejná moc notármi vykonávaná, a zároveň aby mal možnosť prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Cieľom navrhovanej úpravy bolo výslovne stanoviť, ktoré notárske činnosti sú výkonom verejnej moci, a ktoré naopak nie. MS SR malo mať podľa návrhu právo pri týchto činnostiach dohliadať na to, či je notárska činnosť vykonávaná v súlade so zákonom. Dohľad štátu nad notárskou činnosťou malo podľa návrhu vykonávať ministerstvo spravodlivosti v oblasti prešetrovania sťažností, výkonu disciplinárnej právomoci dodržiavania zákonnosti postupu notárov. Za týmto účelom mohlo ministerstvo, v prípadoch uvedených v zákone, nahliadnuť do spisov. Návrh tiež dopĺňal ustanovenia upravujúce prevádzku Centrálného informačného systému.

Navrhovalo sa, aby novela Notárskeho poriadku nadobudla účinnosť 1. júla 2004.

15. Redukcia počtu zamestnaneckých miest na Ministerstve financií SR o 250 (o 30%), zrušenie 44 organizačných útvarov (procesný a organizačný audit ministerstva)

<http://www.rokovanie.sk/appl/material.nsf/0/5E38D04A9DC424BAC1256E220037CAA7?OpenDocument>

Vláda SR 21. januára prerokovala a vzala na vedomie *Správu o Projekte procesného auditu vykonaného na Ministerstve financií SR*, v rámci ktorej sa zoznámila s priebehom realizácie projektu a s možným využitím pre ostatné orgány štátnej správy.

V období od 1.7.2003 do 16.12.2003 bol na Ministerstve financií (MF) SR realizovaný projekt s názvom *Organizačný, funkčný, procesný a informačný audit Ministerstva financií Slovenskej republiky*. **Cieľom bolo:**

- prehodnotenie súčasného stavu organizačnej štruktúry a systému riadenia MF SR,
- návrh novej organizačnej štruktúry ministerstva založenej na procesnom princípe pri zohľadnení poslania a úloh MF SR,
- optimalizácia počtu zamestnancov MF SR pre jednotlivé navrhnuté organizačné útvary tak, aby bolo zabezpečené pokrytie všetkých procesov v pôsobnosti MF SR.

Z auditu vzišiel návrh optimalizovanej štruktúry a procesov ministerstva. Konkrétnym **výsledkom projektu bolo** zníženie počtu systemizovaných miest a nová organizačná štruktúra služobného úradu MF SR, podľa ktorej

ministerstvo pracuje od januára 2004. Počet štátno-zamestnaneckých miest sa znížil z pôvodných 849 na 599, čiže o 250 (cca 30%) (10% zo zrušených miest bolo neobsadených). V novej organizačnej štruktúre bolo zrušených 44 organizačných útvarov, a to bez akéhokoľvek obmedzenia činnosti úradu. To predstavuje pokles o 31% v porovnaní s východiskovým stavom. Na základe odporúčania auditu prišlo napríklad k zlúčeniu sekcie rozpočtovej politiky a sekcie verejných výdavkov. Po vyhodnotení údajov získaných prostredníctvom procesnej analýzy bolo zistené, že na zabezpečenie úloh potrebných na dosiahnutie cieľov MF SR postačuje 98 organizačných jednotiek.

Zníženie počtu pracovníkov na MF SR predstavuje úsporu prevádzkových nákladov ročne vo výške približne 15 mil. Sk. Časť z ušetrených peňazí pôjde do štátneho rozpočtu, avšak väčšia časť sa použije na zvýšenie plátov kvalitných úradníkov na MF SR, čo má pomôcť motivovať podávať lepšie výkony u zostávajúcich pracovníkov. Toto rozhodnutie umožnilo zdvihnúť priemernú mzdu na ministerstve z 21 660 Sk na 28 423 Sk.

Audit realizovalo MF SR v súčinnosti s externými dodávateľmi. Na základe verejnej súťaže, ktorá bola vyhlásená vo februári 2003, bola vybraná medzinárodná súkromná spoločnosť LogicaCMG, s.r.o. so subdodávateľom S&K Management Systems, s.r.o., Bratislava. Za vykonanie procesného auditu MF SR a vybraných organizácií rezortu s následným návrhom optimalizovanej štruktúry a procesov MF SR a vybraných organizácií rezortu by malo ministerstvo zaplatiť 25 mil. Sk. MF SR podstúpilo audit takéhoto širokého rozsahu ako prvé vo verejnej správe na Slovensku. Projekt vyvolal veľký záujem aj v ostatných ústredných orgánoch štátnej správy, keďže prvý raz v širokom rozsahu využíval odborné metódy (**procesná analýza**) obvyklé v súkromnej sfére na rozsiahlu reformu organizácie a procesov vo vnútri ústredného orgánu štátnej správy. Konzultačný projekt trval takmer pol roka a pracovalo na ňom 8 konzultantov so skúsenosťami z oblasti procesných analýz.

Optimalizácia organizačnej štruktúry a systému riadenia MF SR vychádzala z analýzy procesov, následnej analýzy vstupov, výstupov a zdrojov spracovaných až po úroveň jednotlivých aktivít. Úvodná analýza sa uskutočnila formou rozhovorov a seminárov, kde konzultanti spoločnosti LogicaCMG získavali informácie o organizačnej štruktúre, pracovných postupoch a náplni práce útvarov a zamestnancov. Softvérovým nástrojom bol zostavený procesný model a ten bol prepojený na organizačnú štruktúru MF SR. Takto boli identifikované miesta, kde je možné procesy zjednodušiť alebo niektoré činnosti dokonca eliminovať. Ďalšia časť projektu predstavovala analýza stavu a posúdenie podpory procesov existujúcimi informačnými systémami. Zároveň boli navrhnuté možné zlepšenia podpory informačnými systémami.

Prehľad jednotlivých realizačných krokov auditu:

1. Školenia dotknutých manažérov a zamestnancov
2. Realizácia workshopov s riadiacimi pracovníkmi zodpovednými za vykonávanie jednotlivých procesov na MF SR (garanti procesov definovaní MF SR)
3. Vypracovanie a validácia procesných máp jednotlivých procesov
4. Získanie informácií o procesoch potrebných pre optimalizáciu organizačnej štruktúry
5. Optimalizácia počtov zamestnancov na jednotlivých organizačných útvaroch
6. Návrh, tvorba a odsúhlasovanie novej organizačnej štruktúry

Zvládnutie **implementačnej časti** bolo najťažšou časťou celého projektu, nakoľko realizácia výsledkov auditu narážala na logický odpor mnohých zamestnancov, a to najmä tých, ktorých sa zmeny priamo dotýkajú. Kritickým faktorom úspechu projektu bola ochota pristúpiť k realizácii v prvom momente zdanlivo nepopulárnych opatrení, ktoré v konečnom dôsledku prinesú pozitívne efekty pre celú organizáciu, vrátane (a najmä) tých zamestnancov, ktorí v nej zostanú pracovať. Z toho dôvodu bolo podľa správy postupné rozloženie a uskutočňovanie zmien najpriateľnejším riešením, aké sa dalo v podmienkach MF SR reálne uskutočniť (zníženie počtu organizačných útvarov, optimalizácia počtu pracovníkov, šandardizácia, zjednodušenie a ztransparentnenie vykonávaných procesov) a pritom neohroziť samotnú schopnosť plniť tie úlohy, za ktoré MF SR zodpovedá.

Podľa správy projekt Audit MF SR jednoznačne dokázal, že využitím metodiky procesnej analýzy je možné úspešne zefektívniť a racionalizovať fungovanie organizácií štátnej správy, a to dokonca v pomerne krátkom časovom horizonte (do 6 mesiacov od začiatku analýzy aj vo väčších organizáciách). Správa uvádza niektoré **prínosy procesného auditu** (vo všeobecnosti):

- zefektívnenie práce, zvýšenie produktivity,
- zvýšenie kultúry pracovného prostredia,
- zvýšenie spravodlivosti v odmeňovaní - objektivizácia systému odmeňovania - zvýšenie motivácie zamestnancov
- transparentnosť vykonávaných činností,
- odhalenie duplicitne vykonávaných činností,
- redukcia zbytočnej delby práce, a tým pádom aj prezamestnanosti,
- zefektívnenie a optimalizácia procesov vedúce k výraznému zníženiu prevádzkových nákladov,

- urýchlenie vykonávania procesov,
- zefektívnenie a zjednodušenie práce manažmentu,
- účinná štandardizácia procesov,
- ľahšia komunikácia,
- vyššia kvalita výstupov organizácie,
- priebežná aktualizácia výstupov analýz.

Vedúca úradu MF SR vysvetlila rozhodnutie o potrebe komplexného auditu tým, že "ministerstvo malo priveľa ľudí, poznali sme vstupy, ale presne sme nevedeli, čo sa deje vo vnútri úradu". Zástancovia tohto opatrenia ocenili, že MF SR uviedlo závery nezávislého auditu aj do praxe. Je to podľa nich aj prvý konkrétny výsledok auditu štátnej správy (pozri [HESO 3/2000](#)) pri zoštieňovaní preľudnenej ústrednej štátnej správy a zavádzaní mechanizmov efektívnejšieho hospodárenia a informačných technológií. Veria, že príklad MF SR je príkladom pre celú verejnú správu na Slovensku, najmä však pre ústredné orgány štátnej správy, ktoré majú najväčšie rezervy (pravidelne na to upozorňuje OECD), a preto by ho mali čo najskôr nasledovať (v roku 2004 sa počíta s výdavkami na financovanie zamestnaneckých miest v ústredných orgánoch štátnej správy vo výške 2,7 mld. Sk).

Kritici považujú toto opatrenie v kontexte zvyšujúcich sa počtov zamestnancov v štátnej správe za nepodstatné. Úrad pre štátnu službu vyčíslil, že v roku 2004 bude v štátnej správe pracovať 39 400 ľudí, čo je o 4 400 viac ako v minulom roku (v roku 2002 - 34 500 zamestnancov). Nárast súvisí s novými "euro-úradníkmi" a čiastočne aj s reformou miestnej štátnej správy (pozri [HESO 4/2003](#)), keďže vznikli nové úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré prevzali aj agendu a zamestnancov zrušeného Národného úradu práce, verejnoprávnej inštitúcie riadenej tripartitným systémom, ktorá nepatrila do štátnej správy. Podľa štátneho tajomníka Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR zlúčením okresných úradov práce so sociálnymi oddeleniami okresných úradov sa ušetrilo okolo tisíc úradníckych miest. (Podľa údajov Štatistického úradu SR pracuje na Slovensku približne 50% zamestnaných ľudí v inom ako súkromnom sektore.)

Vedenie MF SR má ambíciu implementovať niektorý z možných systémov zameraných na riadenie a kontrolu kvality poskytovaných služieb jednotlivými útvarmi MF SR a v budúcnosti i získať príslušný oficiálny certifikát v zmysle noriem kvality podľa ISO. Zavedenie systému kvality do praxe MF SR bude predstavovať podľa ministerstva ďalší krok zefektívnenia systému jeho riadenia a organizovania.

16. Návrh na menovanie prednostov a riaditeľov úradov miestnej štátnej správy rezortným ministrom na základe výsledkov výberového konania

http://www.nrsr.sk/Bin/SSLP.ASP?WCI=SSLP_NZWorkitemHist&WCE=Master=1251

Dvaja poslanci NR SR predložili v januári a februári do pléna sériu návrhov noviel zákonov, ktoré majú zmeniť spôsob vymenovávania prednostov a riaditeľov úradov miestnej štátnej správy. Parlament schválil v novembri 2003 príslušné zákony (pozri [HESO 4/2003](#)), ktoré boli súčasťou reformy miestnej štátnej správy (pozri [HESO 2/2003](#)), a ktorými sa tiež vytvorili orgány špecializovanej štátnej správy (pozri aj [HESO 3/2003](#)). Na základe poslaneckého pozmeňujúceho návrhu bol však oproti pôvodnému vládnemu zámeru zmenený spôsob menovania a odvolávania prednostov a riaditeľov úradov miestnej štátnej správy, a to tak, že ich menuje a odvoláva vláda na návrh rezortného ministra. Tým sa podľa predkladateľov návrhov noviel vytvorila možnosť pre nežiaduce politické zásahy do procesu menovania a odvolávania štátnych úradníkov, čím sa zásadne ohrozil princíp profesionality štátnej správy. „V záujme zvýšenia zodpovednosti a vplyvu štátu nad výkonom činností orgánov štátnej správy“ preto navrhli upraviť spôsob menovania prednostov a riaditeľov úradov miestnej štátnej správy tak, aby boli menovaní príslušným rezortným ministrom na základe výsledkov výberového konania (podľa zákona o štátnej službe), čím by sa právny stav v tomto bode vrátil k pôvodnému zneniu vládných návrhov. Podľa ich slov chcú obmedziť, aby boli odborné miesta riaditeľov či prednostov obsadzované podľa stranického kľúča.

S vymenovávaním prednostov a riaditeľov nových úradov vládou (a nie príslušným ministrom na základe povinného výberového konania) panoval v médiách a u niektorých politikov značný nesúhlas. Podľa mnohých kritických názorov to malo zabezpečiť kontinuitu predošlého vplyvu jednotlivých politických strán v pôvodne „rozparcelovaných“ oblastiach verejného života. To sa nepáčilo ani predsedovi Úradu pre štátnu službu, podľa ktorého to možno interpretovať ako politické nominácie a zásah do neutrality štátnej správy.

Pôvodne mala vláda vymenovať všetkých šéfov úradov v miestnej štátnej správe v decembri 2003, čo sa jej však nepodarilo, lebo niektorí ministri vypísali na posty riaditeľov im príslušných úradov výberové konania napriek tomu, že im to zákon neprikazoval.

Z predložených návrhov sa väčšina nedostala do druhého čítania v NR SR.

17. Rozšírenie poslaneckej indeminity (znemožnenie občianskoprávnej ochrany voči poslancom NR SR za výroky prednesené v parlamente; novela Ústavy SR)

http://www.nrsr.sk/Bin/SSLP.ASP?WCI=SSLP_NZWorkitemHist&WCE=Master=1180

NR SR schválila 4. marca 115-timi hlasmi poslancov poslaneckú *novelu Ústavy Slovenskej republiky* (č. 460/1992 Zb.). Novela vypúšťa z ústavy vetu: "Občianskoprávna zodpovednosť poslanca tým nie je dotknutá", čím sa znemožní aj občianskoprávne konanie voči poslancom NR SR za výroky prednesené v parlamente (tzv. poslanecká indemnita). Doteraz bol poslanec totižto chránený iba pred trestnou zodpovednosťou. Za svoje vyjadrenia mohol znášať zodpovednosť podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Poslanec teda niesol občianskoprávnu zodpovednosť nielen voči iným poslancom, ale aj voči každému (fyzické aj právnické osoby), koho práva (ochrana občianskej cti, ľudskej dôstojnosti, dobrej povesti) porušil svojimi výroky.

Doteraz platný právny poriadok vytváral možnosť na uplatnenie občianskoprávnej zodpovednosti za správanie poslanca pri uplatnení jeho mandátu vo verejnom záujme, a teda aj možnosť vzniku povinnosti zaplatiť primerané zadosťučinenie vyjadrené v peniazoch (náhrada nemajetkovej ujmy), čo sa nepáčilo predkladateľovi novely. Poukázal tiež na možnosť, že rozsah primeraného zadosťučinenia sa určuje rozhodnutím súdu, nie je teda obmedzený nijakým iným spôsobom, čo podľa neho tiež narušalo "zásadu spravodlivej rovnováhy, ktorá je základom riešenia proti sebe stojacich záujmov v právnom štáte v neprospech takého mimoriadne dôležitého ústavnoprávneho inštitútu, akým poslanecká indemnita bez pochybností je". Za účelom obnovenia tejto rovnováhy v ústavnom postavení poslanca preto navrhol vypustiť vetu, upravujúcu občianskoprávnu zodpovednosť poslanca NR SR, ktorá sa dostala do Ústavy SR v roku 2001.

Kritici označili mieru ochrany slobody prejavu poslanca v parlamente za neadekvátnu, ktorá na druhej strane poškodzuje právo na ochranu osobnosti, resp. dobrého mena všetkých ostatných osôb. Jednou z kľúčových vlastností slobody prejavu a iných základných slobôd je podľa nich rovnosť prístupu k nim, schválená novela však predstavuje rozšírenie priestoru pre neviazané pôsobenie štátnych orgánov na úkor súkromnoprávnej ochrany tých, ktorých tieto orgány zastupujú. Minister spravodlivosti poukázal na zvýhodňovanie poslancov oproti ostatným občanom, keďže poslanec bude môcť žalovať iného občana napríklad za urážku na cti, naopak to však už nie je možné. Za prijateľný kompromis by minister považoval takú úpravu, aby výroky, ktoré zasiahnu do cti a povesti iného poslanca, neboli napadnuteľné na súde, ale riešil by ich v disciplinárnom konaní parlament. Za výroky voči ostatným osobám však podľa neho mala zostať zachovaná občianskoprávna zodpovednosť poslancov. Minister kritizoval novelu aj z dôvodu, že si vláda dala do svojho programu záväzok zúžiť rozsah poslaneckej imunity.

Novela Ústavy SR nadobudne účinnosť dňom vyhlásenia v Zbierke zákonov.

18. Nový zákon o voľbách do NR SR (zvýšenie váhy preferenčných hlasov, možnosť voľby zo zahraničia, volebná kaucia vo výške 500-tisíc Sk, zvýšenie štátneho príspevku pre politické strany za získané hlasy vo voľbách na 1% priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve, umožnenie politickej reklamy aj v súkromných elektronických médiách, zrušenie predvolebného moratória, voľby v jeden deň, jeden volebný obvod, žiadne kvóty pre ženy)

http://www.nrsr.sk/Bin/SSLP.ASP?WCI=SSLP_NZWorkitemHist&WCE=Master=1174

Poslanci NR SR schválili 9. marca nový *zákon o voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky* (prezident ho však vrátil na opätovné prerokovanie do parlamentu, poslanci však o ňom druhýkrát ešte nehlasovali). Rekodifikácia volebného zákona vychádza z politických postulátov Programového vyhlásenia vlády SR a tiež zo skutočnosti, že doterajšia zákonná úprava bola od prijatia v roku 1990 viackrát novelizovaná a menená tak z vecnej, ako i z organizačnej stránky.

Nový zákon o voľbách do NR SR prináša do nášho volebného práva viaceré zmeny:

- Zvyšuje sa **váha preferenčných hlasov** (tzv. krúžkovanie). Na zmenu poradia pridelenia mandátov v rámci kandidátnej listiny príslušnej politickej strany alebo koalície budú postačovať 3% prednostných hlasov z celkového počtu platných hlasov odovzdaných pre politickú stranu alebo koalíciu (kritici požadovali ešte nižšie percento, prípadne vôbec žiadne). Doteraz bolo potrebné získať 10% preferenčných hlasov. O poradí nastupovania náhradníkov za poslancov bude rozhodovať absolútny počet získaných prednostných hlasov.

- Zavádza sa **možnosť voľby z cudziny** prostredníctvom pošty (nie cez zastupiteľské úrady). Platí to pre všetkých občanov SR. O túto možnosť musia požiadať najneskôr 50 dní pred konaním volieb. Následne im na adresu do zahraničia bude zaslaná obálka s hlasovacími lístkami. Niektorým pozorovateľom sa nepáči, že možnosť hlasovať zo zahraničia je obmedzená a netýka sa tých občanov, ktorí sa mimo územia SR zdržujú v čase volieb len krátkodobo.
- Menia sa zákonné podmienky pre účasť vo voľbách, resp. predkladanie kandidátnych listín. Politická strana, uchádzajúca sa o priazeň voličov vo voľbách, bude povinná zložiť **volebnú kauciu** vo výške 500-tisíc Sk za každú kandidátnu listinu. Kaucia sa politickej strane vráti do 1 mesiaca po vyhlásení výsledkov volieb, ak získa aspoň 3% z celkového počtu odovzdaných platných hlasov, čo niektorí kritici považujú za nedemokratické a konzervujúce súčasný parlamentný stav. Táto povinnosť sa v záujme rovnosti ukladá podľa predkladateľov všetkým politickým stranám, vrátane parlamentných strán. Podľa doteraz platného zákona musela mimoparlamentná strana pripojiť ku kandidátnej listine aj vyhlásenie, že má najmenej 10-tisíc členov, alebo petíciu podpísanú zákonom ustanoveným počtom voličov, požadujúcich kandidovanie tejto politickej strany vo voľbách. Toto ustanovenie vyvolávalo v minulosti podľa dôvodovej správy časté politické spory. V platnosti zostali nezmenené hranice na vstup do parlamentu: strana - 5% hlasov, dvoj- alebo trojkoalícia - 7% a väčšia koalícia - 10%.
- Politická strana alebo koalícia, ktorá získa vo voľbách viac ako 3% z celkového počtu odovzdaných platných hlasov, dostane za každý takýto hlas zo štátneho rozpočtu **príspevok vo výške 1% priemernej nominálnej mesačnej mzdy v hospodárstve** za predošlý rok. Túto zmenu oproti vládnomu návrhu schválili poslanci v súbore pozmeňujúcich a doplňujúcich návrhov zo spoločnej správy výborov. Doteraz dostávali strany od štátu pevný príspevok 60 Sk **za odovzdaný voličský hlas** (tak to bolo navrhnuté i v pôvodnom vládnom návrhu), podľa novej úpravy by strany na prípadných tohtoročných voľbách zarobili sumu **144 Sk** za hlas (v roku 2003 dosiahla priemerná mzda 14 365 Sk).
- **Vysielanie politickej reklamy** sa umožňuje aj v súkromných médiách a začína 21 dní (doteraz 30 dní) pred dňom volieb. Doteraz bola volebná reklamná kampaň **v súkromných elektronických médiách** nepovolená.
- Parlamentné **voľby** budú len **v jeden deň** - v sobotu od 7.00 do 22.00 hod. Doteraz sa konali voľby v dvoch dňoch - v piatok od 14.00 do 22.00 hod. a v sobotu od 7.00 do 14.00 hod.
- **Ruší sa 48-hodinové predvolebné moratórium**. Počas volieb však nebude naďalej možné zverejňovať priebežné výsledky alebo výsledky prieskumov.
- Chýbajúcich členov okrskových volebných komisií budú menovať namiesto prednostov obvodných úradov starostovia obcí po porade so splnomocnencami kandidujúcich politických subjektov.

Vládnej koalícii sa nepodarilo splniť sľub, daný v Programovom vyhlásení vlády, aby sa zmenil **jeden volebný obvod** - celá SR - na viacero menších. Koalícia sa nevedela zhodnúť ani na 4 ani na 8 volebných obvodoch. Časť opozície kritizovala zakonzervovanie Slovenska do jedného volebného obvodu a hodlá v budúcnosti zmeniť volebný systém na zmiešaný - kombinácia pomerného a väčšinového systému, ktorý by podľa nej zvýšil kvalitu poslaneckého zboru, lebo by zabezpečil priamu kontrolovateľnosť poslanca jeho voličmi a skutočný záujem poslanca o prácu v parlamente. Kritizovala aj zrušenie moratória. V praxi to bude podľa nej znamenať, že politici a politické strany, ktoré ovládajú médiá, budú môcť do poslednej chvíle nekorektne ovplyvňovať voličov, čím sa výrazne narušuje rovnosť šancí pre účastníkov politického súperenia. Podľa predkladateľov je však tento inštitút v čase informačnej spoločnosti prekonaný a neplní svoj účel.

Poslanci neschválili poslanecký pozmeňujúci návrh, ktorý stanovoval povinnosť, aby bola na volebnej kandidátke politických strán každá tretia osoba žena. Ohľadne zmysluplnosti **kvót pre ženy** sa rozpútala široká mediálna diskusia.

Kritika sa zniela nad výrazným **zvýšením** (podľa autorov návrhu ide len o dlho odkladanú valorizáciu) **štátneho príspevku stranám za odovzdané voličské hlasy**. Podľa kritikov by sa mali konečne prijať systémové pravidlá, ktoré by riešili celé financovanie politických strán (vrátane sponzorstva) a jeho kontrolu, aby preniklo svetlo do tejto netransparentnej oblasti, hoci financovanie politických strán zo štátneho rozpočtu sa vo všeobecnosti považuje za "najčistejší" spôsob. Vyše 3%-ná strana má ešte nárok zo štátneho rozpočtu, okrem peňazí za hlasy, aj na rovnaký príspevok na svoj chod a parlamentná navyše aj každoročne 500-tisíc Sk za získaný poslanecký mandát. Podľa novej úpravy by súčasné politické strany dostali za 4 roky takmer 1 miliardu korún, pričom podľa doteraz platného stavu by to bolo vyše 630 miliónov Sk. Mnohí pozorovatelia sa však zhodli, že napriek určitým "chybičkám krásy" je nový volebný zákon modernejšou normou.

Nový volebný zákon si vyžiada zvýšené výdavky na štátny rozpočet, ktoré súvisia s úpravou výšky štátneho príspevku politickým stranám za získané voličské hlasy (úhrada výdavkov spojených s voľbami) a s voľbou prostredníctvom pošty zo zahraničia (poštovné v súčasnosti na jedného voliča - 150 Sk).

Zákon o voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky by mal nadobudnúť účinnosť 1. mája 2004.

19. Balík 12 opatrení súvisiacich s nepokojmi Rómov (zvýšenie aktivačného príspevku a príspevku na absolventskú prax o 500 Sk na 1 500 Sk; represívny a preventívny boj proti úžere - možnosť častejšieho vyplácania sociálnych dávok za mesiac a vyplácania v naturáliách; zvýšenie bonusu pre organizátorov väčších aktivačných projektov; dotácia do výšky 10 000 Sk na vzdelávanie dlhodobo nezamestnaného s osobitným znevýhodnením pred nástupom do zamestnania)

http://www.nrsr.sk/Bin/SSLP.ASP?WCI=SSLP_NZWorkitemHist&WCE=Master=1184
<http://www.rokovania.sk/appl/material.nsf/0/6D0C729DA2920A9AC1256E450038F8C1?OpenDocument>

Poslanci NR SR schválili 12. marca *novelu zákona o medzinárodnej pomoci a spolupráci pri správe daní*. Normou sa novelizovali aj 3 sociálne zákony: *zákon o pomoci v hmotnej núdzi, zákon o službách zamestnanosti a zákon o sociálnej pomoci*. Novelu troch sociálnych zákonov do tematicky nesúvisiaceho daňového zákona pomohli zapracovať koalíční poslanci, ktorí tak vláde pomohli presadiť opatrenia promptne reagujúce na nepokoje Rómov na výhodnom Slovensku.

Cieľom autora návrhov, ministra práce, sociálnych vecí a rodiny, bolo v čo najrýchlejšom čase odstrániť nedostatky v daných sociálnych zákonoch a uľahčiť tak život chudobným ľuďom, predovšetkým z rómskej komunity. Prvou skupinou občanov, ktorí reagovali na reformu sociálneho systému bola práve rómska komunita. Protireakciou na nepokoje, demonštrácie a rabovanie Rómov, bol 12-bodový materiál *Návrh opatrení na prehlbenie pozitívnych účinkov zmeny systému dávok v hmotnej núdzi na niektoré skupiny obyvateľstva* z dielne Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny (MPSVR) SR. Zámerom ministerstva je podľa predkladacej správy urýchlenie nábehu nového systému, zvýšenie informovanosti o možnostiach, ktoré vytvára nový systém pre ľudí v hmotnej núdzi, a ktoré zvýšia motiváciu pre ľudí snažiacich sa nájsť prácu alebo prehliť si vzdelanie.

Prvým navrhnutým a už realizovaným krokom bolo **zvýšenie aktivačného príspevku**. Úpravou zákona o pomoci v hmotnej núdzi sa zvýšil aktivačný príspevok pre občanov v hmotnej núdzi, ktorí vykonávajú menšie obecné alebo dobrovoľné práce z 1 000 Sk, platných od februára 2004, na 1 500 korún. Novelou vyššie spomenutého zákona sa zmenil aj **ochranný príspevok** pre skupiny osôb, ktoré sa do aktivačných prác zapojiť nemohli (dôchodcovia, dlhodobo chorí ľudia, rodičia na rodičovskej dovolenke) a **príspevok na absolventskú prax pre nezamestnaných študentov**, ktorých príspevky sa rovnako zvyšujú o 500 Sk na výsledných 1500 Sk. Príjemcom príspevku na absolventskú prax budú všetky osoby do 25 rokov bez ohľadu na to, kedy skončili školu, a či už niekde pracovali. Všetky tieto ustanovenia, ktoré MPSVR SR plánovalo navrhnuť bez ohľadu na sociálne nepokoje, však nadobudli účinnosť už skôr - 1. apríla, oproti pôvodne plánovanej účinnosti v septembri tohto roka. Prvé príspevky v novej výške by mali osoby v hmotnej núdzi dostávať prvýkrát v máji tohto roka.

Z dôvodu čo najskoršieho uvedenia zmien do praxe prostredníctvom poslancov Národnej rady SR obišiel minister práce diskusiu vo vláde, v tripartite a v pripomienkovom konaní. Okrem koalíčných poslancov návrhy podporili aj niektorí poslanci opozície. **Kritizovaná** však bola práve forma, akou MPSVR SR zmeny presadilo, keďže ich vložilo do zákona, s ktorým vôbec nesúvisia. Kritiku si vyslúžilo aj zo strany predsedu parlamentu a koalíčných kolegov, ktorí poukazovali na **neprehľadnosť takto schvaľovaných noriem**.

Podstatnou skupinou opatrení sú podľa vládneho materiálu kroky zamerané na boj proti úžere. Vláda sa rozhodla riešiť situáciu represívnymi, ako aj **preventívnymi krokmi voči úžere**. Zámerom je identifikovať komunity s vysokým výskytom tohto neuhu a cielene využívať **možnosti častejšieho vyplácania dávok** alebo možnosti formou osobitného príjemcu **vyplácať dávky v naturáliách**, či zabezpečením prítomnosti polície pri preberaní dávok. Dôvodom je práve podozrenie, že iniciátormi nepokojov v komunitách sú práve úžerníci. Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVR) začalo 25. marca kampaň na propagáciu vyplácania mesačných sociálnych dávok v dvoch splátkach. V obciach s vysokým výskytom úžery je podľa predstaviteľov ÚPSVR veľmi pravdepodobné jeho masívne zavedenie. Od apríla sa budú v niektorých obciach vyplácať sociálne dávky v dvoch splátkach – 15. a 26. dňa v mesiaci. Zmena sa týka predovšetkým okresov Prešovského a Košického kraja a okresov Lučenec, Brezno a Rimavská Sobota. 73 starostov spomínaných obcí, ktorých sa regulácia pomoci v hmotnej núdzi dotýka získali v rámci kampane podrobné informácie z Ústredia práce, sociálnych a rodiny. Obec, ak podá žiadosť ako osobitný príjemca dávok v hmotnej núdzi, dostane celú sociálnu dávku za svojich občanov a môže sama určiť formu ich vyplácania. Financie môže previesť na splácanie nájomného, zakúpenie šatstva, stravy. Inštitút osobitného príjemcu však možno zaviesť iba po individuálnom posúdení každého prípadu poberateľa dávok v hmotnej núdzi, pričom dôvodmi môže byť zanedbaná výchova detí, zanedbaná zdravotná starostlivosť, neschopnosť hospodáriť s

peniazmi či neplatenie nájomného. Naturálne vyplácanie dávok by sa podľa ministra práce malo uskutočniť po dohode s jednotlivými starostami.

S takouto formou vyplácania sociálnych dávok však nesúhlasia niektoré obce, ktorým narastá agenda, personálne a finančné nároky, ktoré sa môžu stať nezvládnuteľnými. Podľa predsedu Združenia miest a obcí Slovenska vyplácanie dávok v naturáliách rómsku otázku nerieši, iba presúva výhrady Rómov zo štátu na obce. Nerieši sa podľa neho ani problém možnej korupcie a možného umelého zvyšovania cien v obchodoch, ktoré by poukážky na nákup potravín akceptovali.

Na podporu obcí, ktoré sa rozhodnú prevziať na seba rolu osobitného príjemcu, pripravilo ministerstvo práce návrh *Výnosu o poskytovaní dotácie na výkon osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi* s predpokladanou účinnosťou od 1. mája tohto roka. Pri 20 až 100 takýchto poberateľoch bude môcť obec dostať dotáciu 50 Sk na jedného poberateľa, nad 100 osôb sa táto suma zníži na 40 Sk. Okrem toho môžu obce v zmysle nového zákona o službách zamestnanosti prijať ako osobitného príjemcu znevýhodneného nezamestnaného, požiadať o príspevok za jeho zamestnávanie, alebo prijať absolventa a získať na neho príspevok za absolventskú prax vo výške 1 500 Sk pre absolventa a 1 000 Sk pre obec.

Druhú skupinu krokov vedúcich k obmedzeniu úžery predstavujú **represívne opatrenia zamerané na aktívne potieranie úžery**, najmä využívaním ustanovení Trestného zákona o nedovolenom podnikaní, úžere a krátení dane. Podľa vládneho materiálu, ktorý informuje o stave realizácie týchto opatrení, zriadil Úrad vlády SR v súvislosti s problémom rastúcej úžery v rómskych komunitách Medzirezortnú pracovnú skupinu na riešenie úžery.

Medzi ďalšie z 12 opatrení vládneho balíka patrí **bonus pre zvýšenie motivácie organizátorov väčších aktivačných projektov**. Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny vypracovalo samostatný *Projekt na podporu vykonávania organizovania aktivačnej činnosti*. Jeho cieľom je zvýšenie zainteresovanosti tých obcí, právnických osôb alebo fyzických osôb, ktoré zaradia do aktivačnej činnosti viac ako 100 uchádzačov o zamestnanie. Bonus by sa mal zvýšiť z 800 Sk na 1 000 Sk, ministerstvo práce bude musieť celkovú výšku ešte prerokovať s ministerstvom financií. Zvýšená motivácia zamestnanosti dlhodobu nezamestnaných funguje podľa MPSVR už na základe teraz platných opatrení, táto by sa však mala zvýšiť v regiónoch najviac postihnutých nezamestnanosťou.

Nasledujúcim krokom z balíka opatrení je **zvýšenie motivácie zamestnať dlhodobu nezamestnaného s osobitným znevýhodnením**. Ak sa zamestnávateľ zaviazá zamestnať podľa zákona o službách zamestnanosti dlhodobu nezamestnaného, vedeného v evidencii viac ako 24 mesiacov, úrad práce, sociálnych vecí a rodiny zabezpečí nad rámec nárokovateľnej dotácie vzdelávanie dlhodobu nezamestnaného pred nástupom k zamestnávateľovi do hodnoty 10 000 Sk. V súvislosti s realizáciou opatrenia bol ku dňu 19.3.2004 vypracovaný metodický pokyn, ktorý bol postúpený na pripomienkové konanie. S účinnosťou od 1.4.2004 sa predpokladá začiatok implementácie opatrenia.

Ďalšími plánovanými a realizovanými **opatreniami**, ktorými vláda reagovala/reaguje na sociálne nepokoje sú:

- posilnenie sociálnych štipendií žiakov stredných škôl v spolupráci s Ministerstvom školstva SR a Ministerstvom financií SR, a to tak, že sa zvýši maximálna hranica príjmu, pri ktorej už štipendium nie je možné získať,
- podpora základných škôl s významným percentom detí v hmotnej núdzi s cieľom poskytnúť prostriedky na zabezpečenie stravovania, školských pomôcok a zdravotnej starostlivosti,
- v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva SR zabezpečiť, aby zálohové platby na energie neboli vyššie, ako je celkový rast cien energií,
- zvýšenie informovanosti o príspevkoch, ktoré možno získať, umožniť aj prípadné zvýšenie preplácania cestovných nákladov pri hľadaní práce,
- aktivačné práce poskytované štátnymi lesmi (čistenie lesov, lúk a pasienkov).

20. Návrh na vyplatenie jednorazového príspevku dôchodcom vo výške 1 000 Sk na kompenzáciu dopadov reforiem od začiatku roku 2004

<http://www.rokovanie.sk/appl/material.nsf/0/1CF347F396D0A929C1256E68002E12E8?OpenDocument>

Vláda SR schválila 31. marca *návrh zákona o vyplatení jednorazového príspevku poberateľovi dôchodku v roku 2004*. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny (MPSVR) SR tento návrh vypracovalo mimo Plánu legislatívnych úloh vlády SR na rok 2004. Cieľom úpravy je, vychádzajúc z dôvodovej správy, zmiernenie prechodných vplyvov realizovaných reforiem na sociálnu situáciu dôchodcov.

Ak tento zákon poslanci NR SR schvália, poberatelia všetkých druhov dôchodkov (starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, vdovského dôchodku, vdoveckého dôchodku, sirotského dôchodku, dôchodku manželky a sociálneho dôchodku), ktorým bol tento priznaný do 30. júna 2004,

dostanú jednorazovú kompenzáciu vo výške 1 000 Sk spolu s júlovými dôchodkami. Tá časť poberateľov, ktorým Sociálna poisťovňa schváli dôchodok od začiatku júla do konca roka, dostane kompenzáciu s prvou výplatom dôchodku. Každému poberateľovi bude kompenzácia vyplatená iba raz, a to aj v prípade, ak je poberateľom viacerých druhov dôchodkov. Výšku jednorazovej kompenzácie vládný kabinet schválil na úrovni 1 000 Sk, čo však nemusí predstavovať konečnú sumu, keďže návrh zákona čaká ešte prerokovanie v parlamente. Výdavky spojené s poskytnutím tisíckorunového príspevku budú financované zo štátneho rozpočtu v predpokladanej výške 1,25 mld. Sk. Podľa ministra práce, sociálnych vecí a rodiny zabezpečia financovanie príspevku tie organizácie, ktoré dôchodky vyplácajú, t.j. väčšinu zaplatí Sociálna poisťovňa (z prebytkov, ktoré vznikli znížením nezamestnanosti) a časť sa uhradí zo štátneho rozpočtu.

Minister financií, ktorý kompenzáciu spočiatku odmietal, uviedol, že príspevok pomôže udržať reálne dôchodky tohto roka na úrovni roka predchádzajúceho, a teda vyrovná zvýšené výdavky dôchodcov po zavedení rovnej DPH. Jeho postoj sa zmenil po priaznivých odhadoch vývoja verejných financií v prvom štvrtroku 2004, predovšetkým po odhadoch daňových príjmov (DPH a nákladov na daňovú službu), ako aj po zistení výrazne nižšieho schodku verejných financií minulého roka (plánovaný - 4,9% HDP, skutočný - 3,6% HDP). Priestor na ďalšie zvyšovanie už podľa neho neexistuje a snahy zvýšiť príspevok v parlamente môžu spôsobiť stiahnutie návrhu zákona pred hlasovaním predkladateľom.

Podľa kritického názoru predstavuje jednorazová tisíckorunová kompenzácia iba náhradné riešenie namiesto pôvodne existujúcej dohody s ministerstvom financií, keď sa na vyplácanie kompenzačných dávok pre dôchodcov počas prvého polroka 2004 mali použiť prostriedky zo zvýšených príjmov zavedenej jednotnej sadzby DPH. Tak dôchodcovia, ako aj opoziční poslanci a aj niektoré koalíčné strany považujú sumu za nedostatočnú, medzi návrhmi sa vyskytli kompenzácie vo výške 1 500 či 2000 Sk. Viacerí pozorovatelia kritizujú nesystémovosť tohto navrhnutého opatrenia.

Predložený návrh zákona obsahuje aj novelizáciu zákona o rodičovskom príspevku, ktorý navrhuje zvýšenie príspevku už od júla namiesto pôvodne platného mesiaca september. Jeho výška by mala vzrásť rovnako ako životné minimum, teda o 10%.

Návrhom zákona by sa poslanci Národnej rady SR mali prvýkrát zaoberať v máji, pričom definitívne schválenie sa predpokladá v júni tohto roka.

21. Uznesenie Národnej rady SR k uplatneniu prechodných období na voľný pohyb osôb v členských štátoch EÚ po 1. máji 2004 (nesúhlas NR SR s ochrannými opatreniami na pracovných trhoch súčasných krajín EÚ voči novým členom)

<http://www.nrsr.sk/schodze/uznesenia/22/us0220827.doc>

Poslanci schválili 4. marca *Uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky k uplatneniu prechodných období na voľný pohyb osôb v členských štátoch Európskej únie po 1. máji 2004*, v ktorom vyzývajú vládu SR, aby vyjadrila oficiálny a zásadný nesúhlas voči obmedzeniam na voľný pohyb osôb na pracovné trhy členských štátov EÚ a žiada vládu, aby o svojom stanovisku informovala vlády štátov, ktoré takéto opatrenia prijali, resp. prijatie predmetných opatrení po rozšírení EÚ avizovali. Poslanci ďalej požiadali predsedu vlády SR, aby o splnení tohto uznesenia informoval NR SR na májovej schôdzi parlamentu.

Práca v EÚ po rozšírení (zdroj: www.euroinfo.gov.sk)

Voľný pohyb pracovných síl je pred májovým rozšírením EÚ jednou z najkontroverzejších a najdiskutovanejších tém. Niektoré členské štáty si už v pri vstupných rozhovoroch s kandidátskymi štátmi (pozri [HESO 4/2002](#)) presadili až 7-ročné prechodné obdobie, počas ktorého akýkoľvek štát únie, vrátane terajších kandidátov, môže obmedziť zamestnávanie pracovníkov z iných krajín EÚ. Následne, pred koncom druhého roku po vstupe, členské štáty vypracujú a podajú na Európsku komisiu prehľad fungovania vnútroštátnych opatrení spolu s návrhom, či chcú pokračovať v uplatňovaní vnútroštátnych opatrení počas ďalších 3 rokov, alebo či majú v úmysle uplatňovať voľný pohyb pracovníkov. Po 5 rokoch členský štát môže predĺžiť uplatňovanie reštrikcií na pracovný trh, a to len v prípade vážnej nerovnováhy na svojom trhu práce. Musia tiež predložiť dôkazy, že pracovníci z nových členských štátov naďalej ohrozujú ich domáci pracovný trh. Aj v prípade, že krajiny EÚ otvoria občanom nových členských krajín svoj pracovný trh bez akýchkoľvek obmedzení, majú počas 7 rokov od vstupu nových krajín do EÚ možnosť kedykoľvek zaviesť ochranné opatrenia.

Niektoré krajiny - Švédsko, Holandsko, Dánsko, Veľká Británia a Írsko už pri vstupných rokovaníach oznámili, že nebudú uplatňovať žiadne reštrikcie. Tieto vyhlásenie však začali nedávno prehodnocovať a meniť. V súčasnosti ani jedna z krajín súčasnej pätnástky neotvorí svoj pracovný trh úplne. Aspoň nie pre 8 vstupujúcich krajín bývalého komunistického bloku. Reštrikcie sa netýkajú Malty a Cypru, na ktoré sa prechodné obdobia nevzťahujú.

Nevzťahujú sa ani na osoby legálne zamestnané v EÚ najmenej 12 mesiacov pred 1. májom 2004 a na ich rodiny. Súčasne platí, že súčasné členské krajiny EÚ dodatočne zavedú preferenciu pre štátnych príslušníkov nových členských krajín voči pracovnej sile z nečlenských štátov únie. Slovenská republika môže tiež na štátnych príslušníkov z niektorého súčasného i nového členského štátu únie uplatniť vnútroštátne opatrenia (s výnimkou Cypru a Malty), nad čím však SR na rozdiel od Maďarska neuvažovala. Právo na rovný prístup k pracovným príležitostiam v rámci EÚ je obmedzené aj v niektorých oblastiach verejného sektora, napr. v armáde, polícii, súdnictve, daňovej správe a v diplomacii.

Prístup na pracovný trh jednotlivých krajín EÚ:

Nemecko, Rakúsko

Tieto dve krajiny sú najtvrdšími zástancami obmedzovania prívlevu pracovných síl z nových krajín EÚ. Sú zatiaľ odhodlané ochranné opatrenia praktizovať až 7 rokov. Práca v týchto krajinách tak bude pre záujemcov z terajších 8 kandidátskych štátov naďalej možná len na pracovné povolenie.

Belgicko, Francúzsko

Obidve krajiny chystajú prílev pracovnej sily obmedziť minimálne na 2 roky od rozšírenia (Francúzsko asi na 5 rokov). S Francúzskom máme bilaterálnu dohodu - 300 mladých odborníkov ročne môže pracovať od 3 do 12 mesiacov z možnosťou predĺženia na 18 mesiacov.

Grécko, Španielsko

Minimálne 2-ročné obmedzenie je pravdepodobné, rozhodujúce slovo však povie až nová vláda alebo parlament po voľbách, ktoré sa konali v Grécku 7. marca a v Španielsku 14. marca, neočakáva sa však výrazná zmena postojov.

Portugalsko

Chystá sa zatiaľ zaviesť kvótu 6500 pracovných síl z nových členských krajín.

Luxembursko

2-ročné prechodné obdobie. Platí bilaterálna dohoda, na základe ktorej možno v krajine zamestnať bez ohľadu na stav domáceho trhu práce 20 občanov SR.

Fínsko

Minimálne 2 roky bude zamestnávať Fínsko osoby z nových členských krajín len v prípade, že fínsky úrad práce nedokáže v "rozumnom čase" na dané miesto nájsť fínskeho občana. Už raz získané pracovné povolenie nebudú musieť zamestnanci obnovovať každý rok.

Holandsko

Prehodnotilo svoje tolerantné vyhlásenie z predchádzajúcich rokov. Najprv vláda navrhla zaviesť na prvý rok kvótu 22 000 pracovníkov z nových členských krajín. Potom schválila väčšie obmedzenie: holandskí podnikatelia budú môcť v prvom roku prijať pracovníka z nových krajín len vtedy, ak nebudú môcť na dané miesto získať žiadneho Holanďana. Holandsko uvádza ako dôvod pre zavedenie reštrikčných opatrení nárast imigrácie, zhoršenie ekonomickej situácie a stúpajúcu nezamestnanosť za posledné 2 roky.

Taliansko

Zatiaľ sa v súvislosti s obmedzením pracovného trhu oficiálne nevyjadrilo.

Veľká Británia, Dánsko, Írsko

Tieto krajiny pôvodne vyhlasovali, že pracovný trh úplne otvoria, teraz hovoria o obmedzení sociálnych dávok. Britská vláda oznámila, že osoby, ktoré prídu z nových členských krajín, sa budú musieť registrovať. Sociálne dávky sa im priznajú len v prípade, že si najmenej 2 roky vo Veľkej Británii zarábajú na živobytie.

Dánska vláda zvažuje dva možné spôsoby: obmedzenie prístupu len na niektoré sektory hospodárstva či konkrétne vybrané regióny, alebo úplné zavedenie prechodnej lehoty. Dánska vláda už prijala zákon, obmedzujúci vydávanie pracovných povolení a poskytovanie sociálnych výhod na 5 rokov.

Írsko naznačilo, že otvorí svoj pracovný trh pre obyvateľov nových krajín, ale v prípade potreby môže pristúpiť k opatreniam, ktoré zabránia zneužívaniu sociálneho systému.

Švédsko

Pôvodne tvrdilo, že žiadne reštrikcie nezavedie. Vo februári 2004 však vláda rozhodla udeľovať pracovníkom z nových krajín povolenie na pobyt len na jeden rok, kým ostatní občania EÚ majú povolenie na 5 rokov. Podľa iných informácií zavedie Švédsko 2-ročné prechodné obdobie.

Reštrikčné opatrenie voči prístupujúcim krajinám nie sú pri rozširovaní únie novinkou. V doterajšom rozširovaní EÚ boli uvalené na Grécko, Španielsko a Portugalsko. Prechodné obdobie od 7 do 10 rokov bolo následne skrátané.

Opatrenia EÚ:

Rozhodnutie Eurostatu o nezapočítavaní príspevkov do kapitalizačného piliera dôchodkového zabezpečenia do príjmov verejného rozpočtu (úctovné zvýšenie deficitu verejných financií o transformačné náklady dôchodkovej reformy)

http://europa.eu.int/rapid/start/cgi/questen.ksh?p_action.gettxt=qt&doc=STAT/04/30|0|RAPID&lg=EN&display

(New decision of Eurostat on deficit and debt Classification of funded pension schemes in case of government responsibility or guarantee)

Európsky štatistický úrad (Eurostat) prijal v marci rozhodnutie, ktoré klasifikuje, kedy sa systém dôchodkového zabezpečenia nepovažuje za systém „sociálneho poistenia“, a kedy sa toky príspevkov do a zo systému dôchodkového zabezpečenia nezapočítavajú medzi príjmy ani výdavky verejného rozpočtu, a teda nemajú vplyv na jeho deficit, resp. prebytok. Do verejných financií nebudú teda spadať dôchodkové systémy založené na kapitalizačnom (sporivom) princípe (u nás druhý pilier). Rozhodnutie je v súlade s metodikou ESA95 a stanoviskom Výboru pre financie, menu a štatistiku platobnej bilancie.

Eurostat svojim rozhodnutím nevyhovet požiadavkám novopristupujúcich krajín, ktoré chceli považovať svoje zreformované, resp. upravené dôchodkové systémy za verejné aj v prípade zavedeného súkromného piliera. Na Slovensku to znamená, že príspevky do kapitalizačného druhého piliera dôchodkového zabezpečenia sa nemôžu započítavať do okruhu verejných financií, a teda znižujú príjmy verejného rozpočtu. Transformačné náklady dôchodkovej reformy tak budú podľa Ministerstva financií (MF) SR zvyšovať z krátkodobého hľadiska zásadným spôsobom deficit verejných financií. Zvyšovanie deficitu bude vyvolané tým, že po spustení dôchodkovej reformy sa budú musieť určitý čas vykrývať výpadky vo výplate dôchodkov mimoriadnymi výdavkami, na čo chce vláda využiť aj privatizačné príjmy.

Podľa mnohých pozorovateľov predstavuje rozhodnutie Eurostatu iba účtovnícku záležitosť, avšak podľa názoru MF SR príde po spustení slovenskej dôchodkovej reformy v budúcom roku k nárastu deficitu verejných financií o 1% HDP, teda približne 12 mld. Sk. Dopad deficitu, ktorý vyvolá zavedenie druhého kapitalizačného piliera na verejné financie, odhaduje guvernér Národnej banky Slovenska na 1,5% HDP a tento faktor považuje za významný. Negatívne ovplyvnená tak bude snaha Slovenska o čo najskorší vstup do Ekonomickej a menovej únie (EMU) a prijatie eura. Za súčasných podmienok, pri snahe plniť Maastrichtské konvergenčné kritériá na prijatie eura deficitom verejných financií pod úrovňou 3% HDP, budú podstatnú časť povoleného schodku predstavovať len náklady reformy dôchodkového systému. Minister financií SR v tejto súvislosti uviedol, že prijatie eura by mohlo byť oddialené z roku 2008 na rok 2009. Poukázal však na v Európe existujúci precedens, týkajúci sa Švédska, ktoré síce využíva kapitalizačný pilier, ale schodok verejných financií ovplyvnený nie je. MF SR považuje rozhodnutie Eurostatu klasifikovať dôchodkové systémy založené na kapitalizačnom princípe mimo sektora verejnej správy za demotivátor prijímania potrebných reformných krokov a je odhodlané s Eurostatom ešte rokovať.

Kritici poukazujú tiež na druhú stranu mince – reformy dôchodkového systému sú nevyhnuté aj pre mnohé vyspelejšie krajiny západnej Európy. Napríklad len dve najväčšie ekonomiky únie, Francúzsko a Nemecko, majú vážne rozpočtové problémy, ktoré sa bez zmeny dôchodkových systémov ďalej nepohnú. Takéto rozhodnutie Eurostatu bolo odbornou verejnosťou očakávané, nejde však o definitívne konečné riešenie. Iný postoj na rozdiel od Európskeho štatistického úradu by mohla zaujať Európska komisia, prípadne Rada ministrov financií členských krajín EÚ.

Udelenie pokuty vo výške 497 mil. EUR spoločnosti Microsoft za údajné zneužitie dominantného postavenia na trhu operačných systémov v EÚ (povinnosť odstrániť zviazanosť aplikácie Windows Media Player s operačným systémom Windows a zverejniť informácie konkurentom o časti zdrojového kódu Windows)

http://www.europa.eu.int/rapid/start/cgi/questen.ksh?p_action.gettxt=qt&doc=IP/04/382|0|RAPID&lg=EN&display

Predstavitelia Európskej komisie (EK) rozhodli 24. marca 2004 o udelení pokuty americkej softvérovej spoločnosti Microsoft Corporation vo výške 497,2 mil. EUR (20,1 mld. Sk) za porušovanie zákona EÚ o hospodárskej súťaži a zneužívanie trhovej sily v Európskej únii. Po skončení 5-ročného vyšetřovania spoločnosti Európskou komisiou nariadil regulačný orgán EÚ oddeliť multimediálnu aplikáciu Windows Media Player od európskej verzie operačného

systému Windows (nepredávať ich spolu) a nariadil povinnosť poskytnúť konkurentom úplné a presné informácie o tom, ako pracuje serverový softvér pre zosieťované počítače, čo by malo podľa EK umožniť konkurenčným spoločnostiam ponúkať na trhu lacnejšie programy kompatibilné so systémom Windows. Na odstránenie programu Media Player z Windows má spoločnosť Microsoft 90 dní, a 120 dní na začatie poskytovania potrebných údajov konkurenčným firmám. Komisia chce vymenovať špeciálneho splnomocnenca, ktorý zabezpečí, aby nariadené zverejnenie informácií firmou Microsoft konkurentom bolo úplné a správne. Návrh Európskej komisie potrestať Microsoft podporilo všetkých 15 členských krajín EÚ. Pravidlá únie umožňujú Komisii potrestať tých, ktorí prekračujú protimonopolné zákony pokutou až do výšky 10% globálnych tržieb, maximálna hranica pre Microsoft by sa vyšplhala na zhruba 3 mld. EUR. Aj súčasná výška pokuty však predstavuje najvyššiu antitrustovú sankciu, akú samostatná firma od EÚ dostala.

Najväčšie protimonopolné sankcie Európskej komisie:

Firma	Dôvod sankcie	Výška pokuty
Microsoft	zneužitie dominantného postavenia na trhu operačných systémov	497 miliónov euro
Hoffmann-La Roche	vitamínový kartel	462 miliónov euro
BASF	vitamínový kartel	296,16 milióna euro
Lafarge	cementový kartel	249,6 milióna euro
Arjo Wiggins	papierenský kartel	184,27 milióna euro
Nintendo	reštriktívne distribučné praktiky	149,128 milióna euro
BPB	cementový kartel	138,6 milióna euro
Degussa	metionínový kartel	118 miliónov euro
Volkswagen	reštriktívne distribučné praktiky	102 miliónov euro (znížená na 90 miliónov)
Hoecsht	liekový kartel	99 miliónov euro

(zdroj: SME)

Európska komisia odôvodnila uloženie pokuty zneužívaním dominantného postavenia Microsoftu na trhu operačných systémov potlačovaním konkurencie na trhoch mediálnych prehrávačov a serverov. Charakterizovala operačný systém Windows, ktorý funguje na viac ako 90% všetkých osobných počítačov, za „takmer monopol“. Komisia ďalej uviedla, že Microsoft zneužil postavenie na trhu obmedzovaním vzájomnej prepojitelnosti medzi počítačmi s operačným systémom Windows na jednej strane a konkurenčnými systémami na strane druhej. Ako druhý dôvod Komisia uviedla viazanie programu Windows Media Player so „všadeprítomným“ operačným systémom Windows. Konkurenčné firmy ako RealNetworks (s produktom RealPlayer) a Apple (Quicktime) sa sťažovali, že ich prehrávače médií nemôžu rovnocenne súťažiť kvôli tomu, že Microsoft poskytuje tieto prehrávače priamo k systému Windows. Táto stratégia bola centrom úspešného obchodného modelu firmy Microsoft, ktorá poskytuje spotrebiteľom operačný systém zahŕňajúci všetko.

Názory na uloženie pokuty však nie sú jednoznačné. Úplne **odmietavý názor** prezentoval napríklad liberálny Inštitút pre slobodnú spoločnosť (ISS) (zdroj: www.sloboda.blogspot.com): Podľa neho nepoškodzuje Microsoft včleňovaním svojich aplikácií do Windows spotrebiteľa. „Ak sa nejedná o softvérového nadšenca, bude rád, že po kúpe Windows už nemusí zháňať dodatočný multimedialný softvér. A ak ide o náročnejšieho užívateľa, softvér by si musel zakúpiť tak či tak, v tom mu zviazané programy neprekážajú“, uvádza Inštitút. Zviazanie Media Playeru s operačným systémom Windows síce skutočne viedlo k poklesu dopytu po alternatívnych aplikáciách (od firiem ako RealNetworks alebo Apple), je to však podľa ISS úplne typická trhová situácia, pri ktorej ziskava spotrebiteľ. „Ak by sa mala logika, ktorú používa Európska komisia, uplatňovať častejšie, musel by sa zakázať akýkoľvek vstup nových subjektov na trh alebo vývoj nových produktov, pretože by tým bolo "ohrozené" postavenie konkurentov.“ Pri akomkoľvek produkte totižto možno hovoriť o "zviazaných" komponentoch – televízne prijímače a obrazovky, topánky a šnúrky, automobily a výfuky atď. Nezmyselná je podľa ISS aj požiadavka, aby Microsoft poskytol konkurentom (napríklad firme Sun Microsystems) časť zdrojového kódu Windows. „Ak majú mať konkurenti legálne vymáhateľný nárok žiadať od niekoho dokumentáciu k jeho produktom, potom je celé podnikanie absurdné - každému sa viac oplatí sedieť doma a v prípade, že sa niekto na trhu presadí, žiadať od neho jeho know-how.“

Americký liberálny Cato Institute je názoru, že "EÚ sa stala útočiskom nespokojných firiem, ktoré sa usilujú využiť svoj politický vplyv na odstránenie trhových rivalov. V jasnom protiklade so záujmami spotrebiteľov, posledné rozhodnutie EÚ jednoducho transformuje antimonopolnú reguláciu na sociálny program pre neúspešné trhové subjekty."

Spoločnosť Microsoft vo svojom stanovisku považuje za nenáležité, aby EK uvalila pokutu na americkú prevádzku spoločnosti, ktorá je regulovaná americkou vládou. Samotní predstavitelia spoločnosti uviedli, že sa proti verdiktu spoločnosť hodlá odvolať na súdoch Európskej únie v Luxembursku, čím chce spor natiahnuť o ďalšie roky. V súvislosti s verdiktom Európskej komisie sa začalo hovoriť o „novej obchodnej vojne“ medzi USA a EÚ. Niektorí americkí vládni predstavitelia odsúdili opatrenia EÚ voči spoločnosti Microsoft za nešťastné a výhrady mali aj k výške pokuty.

Ponechanie výšky plátov poslancov Európskeho parlamentu na doterajšej úrovni (odmietnutie návrhu na jednotný plat pre všetkých poslancov zo všetkých krajín EÚ financovaný z rozpočtu EÚ)

Európskym parlamentom (EP) odhlasovanú dohodu o platoch poslancov nového EP, ktorý vznikne po júnových voľbách, ministri zahraničných vecí EÚ neschválili. **Navrhovaná rovnaká výška plátov** poslancov zo všetkých členských krajín, ktorá mala byť financovaná z rozpočtu EÚ, bola zablokovaná Nemeckom, Francúzskom, Švédskom a Rakúskom. Ide práve o tie krajiny, ktoré do rozpočtu únie platia viac, ako z neho dostávajú (čistí prispievatelia). Aby bola zmena schválená, rozhodnutie by muselo byť jednomyseľné. Nemecko zablokovalo krok najmä z vnútropolitických dôvodov, v čase „uťahovania opaskov“ sa zvyšovanie poslaneckých plátov občanom ťažko vysvetľuje.

Poslanci Európskeho parlamentu jednotnú hrubú mzdu odhlasovali ešte v minulom roku, a to vo výške 8 697 euro mesačne (v prepočte asi 350-tisíc Sk) pre všetkých 734 členov budúceho Európskeho parlamentu. Výška predstavuje polovicu mzdy sudcu Európskeho súdneho dvora. Podľa navrhovanej úpravy by **plat** dostávali **z rozpočtu Európskej únie**. Na druhej strane sa poslanci chceli vzdať štedrých a netransparentných cestovných náhrad, ktoré taktiež zaťažujú rozpočet únie a zhoršujú imidž Európskeho parlamentu na verejnosti. V tejto oblasti poslanci navrhli obmedzenie preplácania cestovného na výšku skutočných preukázaných výdavkov (doteraz paušál (pozri nižšie)). Viacerí kritici k tejto problematike uviedli, že po rozšírení EÚ bude starý systém štedrých cestovných náhrad neudržateľný. Okrem predchádzajúcich ustanovení navrhovali poslanci EP upraviť aj otázku platenia daní a odvodov z europoslancových plátov.

V účinnosti zatiaľ **ostáva** súčasne platná úprava, podľa ktorej jednotliví poslanci EP dostávajú **odlišný plat**, odvodený od výšky plátov poslancov ich národných parlamentov. Platy sú hradené **z rozpočtov národných parlamentov**. Výsledkom sú značné platové rozdiely poslancov z dnešných členských krajín (talianski europoslanci zarábajú takmer 11-tis. euro mesačne, španielski len štvrtinu ich platu). Prehľad mesačných plátov poslancov EP podľa súčasných pravidiel:

Rakúsko	7 500 euro
Belgicko	5 668 euro
Dánsko	5 555 euro
Fínsko	4 541 euro
Francúzsko	5 205 euro
Nemecko	7 009 euro
Grécko	4 800 euro
Írsko	5 984 euro
Taliansko	10 974 euro
Luxembursko	4 907 euro
Holandsko	6 467 euro
Portugalsko	3 449 euro
Španielsko	2 619 euro
Švédsko	4 985 euro
Veľká Británia	7 107 euro

Zdroj: SME

Okrem základného platu dostávajú poslanci EP príplatky na asistentov (11 052 euro mesačne), príplatky na bežné výdavky (3 456 euro mesačne) a za každý rokovací deň v Štrasburgu alebo Bruseli majú nárok na diéty vo výške

262 euro. V platnosti tiež naďalej ostávajú vyššie spomenuté štedré cestovné náhrady. Bez ohľadu na to, akým dopravným prostriedkom sa europoslanec dostavil na rokovanie parlamentu v Bruseli či Štrasburgu, patrí mu finančná náhrada vo výške plného cestovného v ekonomickej triede v leteckej preprave. Poslanec môže cestovať napríklad vlakom, no nikto od neho nebude žiadať dokladovanie skutočných cestovných výdavkov.

Zástancovia rovnakých plátov poukazujú na životné podmienky europoslancov, ktorým mzdy na úrovni poslancov národných parlamentov nezabezpečia podmienky na bezproblémové vykonávanie ich funkcie. Náklady na prácu v Bruseli a Štrasburgu sú podstatne vyššie ako napríklad na Slovensku či v niektorom z ďalších budúcich členov EÚ.

Jednotná výška plátov všetkých poslancov Európskeho parlamentu by na druhej strane vyvolala priveľké rozdiely v domovskej krajine. Slovenský zástupca v parlamente EÚ by dostával 4-krát viac ako slovenský predseda vlády a 25-krát viac ako priemerný volič. Na Slovensku sa určí plat slovenských europoslancov pravdepodobne vo výške 86 400 Sk. Predkladateľ - Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR - vychádzal pri prepočte zo zahraničných skúseností. Dotknutí poslanci prijali sumu s porozumením a považujú ju za primeranú. Pre porovnanie, príjem ich litovských kolegov v Európskom parlamente bude predstavovať 985 euro mesačne.